

**NACIONALISTES
D'ESQUERRA**

**1979
1984**

EDITA

FUNDACIÓ

JOSEP IRLA

DIRECCIÓ

JOSEP VALL

COORDINACIÓ

ÀNGEL RAMOS

FOTOGRAFIA CONTRAPORTADA

MONTSERRAT MANENT

IMPREMTA

EIX DE SERVEIS

DIPÒSIT LEGAL

B-45.967-2004

PRESENTACIÓ

1980

CAMPANYA ELECTORAL AL PARLAMENT DE CATALUNYA.

✿ MONTSERRAT MANENT

No renunciem al somni!

JOSEP-LLUÍS CAROD-ROVIRA

PRESIDENT DE LA
FUNDACIÓ JOSEP IRLA

A les primeres eleccions democràtiques després del franquisme, el 15 de juny de 1977, no hi havia cap opció electoral inequívocament independentista i d'esquerres. L'històric Front Nacional de Catalunya es presentava dintre el Pacte Democràtic, amb CDC i el PSC-R, Estat Català ho feia amb el PT i la no legalitzada ERC dintre Esquerra de Catalunya, mentre que el Moviment d'Unificació Marxista dels Països Catalans reclamava el vot per a les «candidatures catalanes d'esquerres», tot i que a Barcelona feia costat a la Candidatura d'Unitat Popular pel Socialisme. Era evident que tot allò no podia acabar bé de cap manera, com així va ser. L'eclosió de sigles i grupuscles independentistes era d'una diversitat extrema, a més dels noms que ja hem esmentat: PSAN, BCT, BEAN, etc, etc. L'esquerra d'alliberament nacional, com en dèiem aleshores, havia quedat descol·locada davant la nova situació política i fora del mapa parlamentari que ja s'anava configurant. La fragmentació grupal era tan gran com la radicalitat formal i ideològica de les seves propostes, tal i com eren percebudes per la majoria de la societat catalana, una societat que acabava de sortir d'una dictadura i que necessitava referents clars, segurs i, sobre tot, que no fessin por.

És en aquest context que Jordi Carbonell es converteix en el motor aglutinador no sols de bona part de l'independentisme organitzat que procedia de l'antifranquisme militant (FNC, PSAN, BCT), sinó també de representants prestigiosos del món de la cultura (Espinàs, Llach, Tísner, Joan Oliver, etc) i de sectors professionals destacats en l'àmbit dels drets humans (M. Oranich, M. Palmés). Durant mesos, al llarg del 1979, recorre tot el Principat, amunt i avall, organitzant un moviment independentista i socialista i sumant-hi persones que no procedien de cap militància anterior. Com una bola de neu, creix la nova alternativa que, inicialment, va estar a punt de dir-se Solidaritat Catalana, però que sortí a la palestra amb el nom de Nacionalistes d'Esquerra. La il·lusió que hi hagués una sola llista independentista, a les primeres eleccions al Parlament de Catalunya, s'esvaeix aviat en no aconseguir-se una entesa amb el BEAN i en no saber valorar la dimensió sobiranista i el pòsit històric d'ERC.

No obtenir cap escó va ser una gerra d'aigua freda sobre els ànims de tots els «adherents», que així en dèiem dels militants. Vist en perspectiva, NE va arribar uns quants anys abans del que li tocava

i tant les formes com el fons apareixien com a massa avançades per a l'època. No érem un partit sinó un moviment, establíem procediments actius de participació democràtica, valoràvem els nous moviments socials quan encara no ho feia ningú («dones, gais, ecologistes, nacionalistes d'esquerra», deia un adhesiu del moment...) i disposàvem d'una estètica molt moderna, començant pel mateix anagrama i les famoses tires per penjar a les parets...

Va ser una gran aventura on tots vam participar amb entusiasme i una gran il·lusió. Ressona encara a la meva memòria la veu d'en Llach desitjant «que tinguem sort» i «bon viatge pels guerrers que al seu poble són fidels», al míting final de campanya. Han passat ja 25 anys i els antics «nacionalistes d'esquerra» ens hem trobat en molts casos aixoplugats sota una mateixa sigla, per bé que en tot l'espectre català de tradició democràtica podríem trobar-hi antics adherents. Passa el temps, però la il·lusió continua. La Catalunya lliure i la societat culta i justa que volíem encara no han arribat. Però no renunciem al somni!

HISTÒRIA

16 DESEMBRE 1979

ACTE FUNDACIONAL DE NE A L'ALIANÇA DEL POBLENOU.

✿ MONTSERRAT MANENT

Nacionalistes d'Esquerra (1979-1984)

FRANCESC POBLET
HISTORIADOR

1. L'assemblea fundacional: Per una alternativa popular i nacional. Per un veritable poder d'autogovern

El diumenge 16 de desembre de 1979, a l'Aliança del Poblenou, va tenir lloc l'assemblea de constitució de Nacionalistes d'Esquerra. En aquesta assemblea, que va durar tot el dia i a la que assistiren un miler de persones que omplien la sala, es va aprovar un manifest que contenia els punts programàtics del moviment, un reglament interior provisional i s'establiren les primeres disposicions organitzatives.

En la sessió pública del matí, van començar prenent la paraula representants de les organitzacions polítiques adherides al nou moviment: Josep Huguet del PSAN, Joan Oms dels Col·lectius Comunistes de Catalunya i Jordi Caupena del FNC. Posteriorment Miquel Peiró va presentar un informe territorial i Jordi Carbonell l'informe polític, on manifestà la voluntat unitària del moviment i criticà durament el procés de reforma política a l'Estat espanyol. Carbonell va dir que l'objectiu de Nacionalistes d'Esquerra era **«defensar a fons i amb amabilitat els interessos nacionals dels Països Catalans, és a dir, de les classes populars»**.

Per últim, va prendre la paraula Josep Maria Espinàs que va donar per constituïda la nova organització.

A la sessió de la tarda, reservada als adherents, s'aprovaren els sis punts bàsics del Manifest de Nacionalistes d'Esquerra : **«1) L'afirmació del dret d'autodeterminació (inclòs el dret a la independència), la defensa del marc nacional dels Països Catalans i la conquesta de la plena sobirania del poble català. 2) El plantejament d'una alternativa popular de defensa de les exigències i dels drets econòmics, socials i culturals del poble treballador, i per l'alliberament de la dona i dels altres sectors oprimits i marginats; una alternativa de superació del sistema capitalista en el camí cap al socialisme. 3) La realització d'una política de ruptura envers el nou sistema polític i social instaurat per la Reforma [...] Una política contrària al consens, a les renunciacions i a la submissió obligada [...] de la política catalana a la política estatal, que han portat al desencís i a la desmobilització populars. 4) La confluència dels sectors populars en un moviment de base unitari, assembleari i representatiu, que doni força a aquesta política d'alliberament nacional i social. 5) La coordinació i la solidaritat activa**

amb tots els pobles que lluiten pel seu alliberament. 6) La defensa de tots els qui són represaliats pel fet de lluitar per les reivindicacions nacionals i populars».

Dins el Manifest, aquests principis de Nacionalistes d'Esquerra venien precedits d'una anàlisi de l'actualitat política, social i econòmica del país, on s'avaluava la doble crisi, nacional i econòmica que Catalunya patia en aquells moments, amb l'afegit d'un «nou factor alarmant: el desànim i la manca d'iniciatives per afrontar les dificultats». Segueix dient: «Però els partits catalans majoritaris han defraudat. Han acceptat la política marcada pel reformisme de Suárez i els interessos centralistes que aquest representa (...)», i per això «Ha arribat l'hora de posar terme al desencís i a la política de consens dels partits sucursalistes. És l'hora de potenciar un moviment de les classes populars que afronti la greu realitat del nostre país, amb la convicció que aquesta es pot resoldre si recuperem plenament la nostra sobirania nacional».

espanyol i estatutari català, el reconeixement del dret a l'autodeterminació de les nacions incloses a l'Estat espanyol, el reconeixement del dret d'una organització federativa de les comunitats autònomes que formen part dels Països Catalans, la desaparició de les províncies, l'oficialitat exclusiva del català, el ple poder legislatiu del Parlament de Catalunya, el ple poder judicial, les competències exclusives de la Generalitat en ordre públic, ordenació laboral, cultura i ensenyament, política industrial i agrària, sanitat i seguretat social, fiscalitat, etc.

16 DESEMBRE 1979

L'ACTE FUNDACIONAL DE NE SE CELEBRA
A L'ALIANÇA DEL POBLENOU.

✱ ROBERT / AVUI

Finalment, el Manifest enumerava els objectius principals i alhora de mínims del nou moviment, entre altres, el trencament dels actuals marcs constitucional

2. El procés de formació de Nacionalistes d'Esquerra: Diferents procedències, un sol projecte.

Nacionalistes d'Esquerra fou un moviment preparat de manera ràpida, condicionada per la imminència de les primeres eleccions al Parlament de Catalunya de març de 1980. Però les intencions eren molt més amples; es tractava d'organitzar un moviment unitari que aglutinés tot l'independentisme d'esquerres del país i que funcionés de manera seriosa i eficient, fugint d'estils polítics eixelebrats i del conflicte constant que havien malbaratat el capital d'aquest espai polític durant els darrers anys. Veurem com des de bon principi Nacionalistes d'Esquerra va obtenir la complicitat, i en molts casos la participació, de nombrosos intel·lectuals catalans, un compromís entre política i cultura en un context d'il·lusió col·lectiva que van fer possible una candidatura tant particular com excepcional en la història política catalana.

El mes de setembre de 1979, Jordi Carbonell, Josep Maria Espinàs, Max Cahner i Miquel Sellarés van intentar impulsar una proposta de candidatura al Parlament de Catalunya en l'àmbit del nacionalisme d'esquerres, que hagués po-

gut estar encapçalada pel senador Josep Benet. Es començà a redactar un programa provisional per l'anomenat «grup d'independents nacionalistes d'esquerra». Dins d'aquest àmbit, uns quants regidors —majorment del PSAN i del FNC— i altres sectors d'independents havien estat maniobrant també a la recerca de les possibilitats de coalicions electorals i de l'atracció de personatges de prestigi que els hi donessin suport. Per altra banda, l'elaboració i les posicions respecte al referèndum de l'Estatut de Sau havien fet sortir a la llum discrepàncies de tota mena en la ja per altra banda difícil situació de l'esquerra d'obediència catalana. La manifestació de la diada de 1979 fins al monument de Rafael Casanova s'havia fet per primer cop de manera no unitària: els partits parlamentaris que acceptaven l'Estatut per una banda i l'esquerra independentista, que aplegà unes 20.000 persones, no sense diferències internes, per una altra.

El «grup d'independents nacionalistes d'esquerra» s'anava consolidant, i escollí un secretariat provisional format per Albert Abril, Jordi Carbonell, Jaume Fuster, Josep Ferrer, Josep Maria López-Llaví, Marc Palmés, Enric Pedrosa, Miquel Peiró i Jordi Vilanova, mentre es continuaven

MARÇ 1980

L'ASSEMBLEA DE LA DONA DE NE,
A LA MANIFESTACIÓ REIVINDICATIVA
DEL DIA DE LA DONA.

* MONTSERRAT MANENT

rebut adhesions i es preparava una assemblea general. L'1 de desembre es celebrà una assemblea preparatòria de l'assemblea constituent, on es feu una anàlisi política de la necessitat d'existència d'un moviment com el que es pretenia bastir. Es donaren, entre altres motius, la progressiva espanyolització de la política catalana i l'avenç del reformisme i el conservadorisme. Contra això, Nacionalistes d'Esquerra, que ja es presentà amb aquest nom, declarava que **«la política parlamentària només és entesa com una part de l'actuació del moviment, que atorga una atenció primordials als moviments populars de base»**. També es feu una crida en aquesta assemblea preparatòria a la participació i a la discussió sobre les formes d'organització del moviment i sobre quins serien els seus punts programàtics definitius.

Els partits de l'esquerra nacional extraparlamentària havien anat perdent força degut tant a diferències d'anàlisi política com a les creixents dificultats econòmiques. En aquest context, la disjuntiva d'adherir-se al nou moviment per part de partits com el PSAN i el FNC no feu sinó precipitar uns problemes que ja existien al si d'aquestes formacions. El PSAN patí la seva tercera escissió el 13 de gener

de 1980 a Vinaròs, on es dividí entre els anomenats «moderats», encapçalats per Josep Huguet i Francesc Codina, que apostaven per la lluita electoral i institucional mitjançant Nacionalistes d'Esquerra, i els «radicals», dirigits per Josep Guia, contraris a participar en les institucions del que anomenaven democràcia reformista espanyola. El sector de Josep Huguet s'incorporà a Nacionalistes d'Esquerra on acabà dissolent-se després de mantenir encara més d'un any les sigles PSAN. Per altra banda, el 2 de febrer, en un Congrés extraordinari a Vilafranca del Penedès, una part del FNC, encapçalada per Francesc Espriu i Josep Guillem, entre altres, decidí donar suport a Nacionalistes d'Esquerra en contra de la direcció del partit. Els Col·lectius Comunistes de Catalunya (CCC), formació independentista que provenia del sector nacionalista de Bandera Roja, liderats per Joan Oms, s'incorporaren també a Nacionalistes d'Esquerra, així com també ho feren part dels militants del Bloc Català de Treballadors, entre els quals Josep-Lluís Carod-Rovira.

A finals de desembre de 1979, PSAN, FNC i CCC signaren un comunicat conjunt dirigit a l'opinió pública catalana explicant el seu suport a la nova candidatura:

«Enfront de la política de claudicació i renúncia permanent que han exercit els partits majoritaris, calia trobar una forma d'entesa de tots aquells sectors que estan per l'alliberament nacional i popular. Per tant, no es tractava pas simplement d'elaborar una candidatura unitària al Parlament de Catalunya sinó també d'establir el compromís polític d'impulsar un únic moviment nacional popular de caràcter assembleari». Els punts bàsics de coincidència que s'argumentaven eren tres: política sense renúncies contrària al consens i al possibilisme, dret a l'autodeterminació inclòs el dret a la independència, i alternativa popular a la crisi del sistema capitalista en la perspectiva del camí cap al socialisme.

De totes maneres, una gran part dels d'adherents —no s'anomenaven militants— de Nacionalistes d'Esquerra provenia de sectors i persones independents, entre els quals la perspectiva d'unitat i de feina ben feta que es proposaven va generar gran il·lusió. Sectors de l'ecologisme, l'antimilitarisme, el moviment gai i lèsbic, el feminisme s'hi apropiaren ràpidament. Entre els adherents individuals destacaven gent de sectors professionals com els advocats, professors, arquitectes, economistes... a més

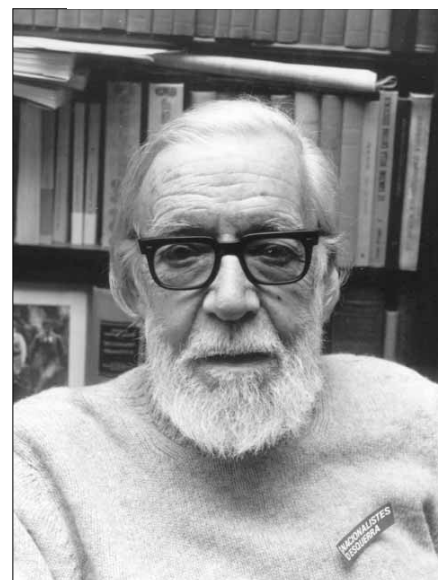
de les nombroses personalitats de les arts i la cultura que acabarien formant part d'una candidatura electoral excepcional: Jordi Carbonell, Maria Mercè Marçal, Lluís Llach, Maria Àngels Anglada, Joan Oliver «Pere Quart», Avel·lí Artís-Gener «Tísner», Josep Maria Espinàs, Armand de Fluvià... Altres personalitats que hi donaren suport en el moment de la constitució foren Xavier Bru de Sala, Enric Cassasas, Josep Maria Flotats, Pau Garsaball, Monserrat Minobis, Manuel de Pedrolo, Oriol Pi de Cabanyes, Josep Porter Moix, Vicent Andrés Estellés i Marina Rosell, entre molts altres. Miquel Sellarés, com Max Cahner, es retiraria del projecte abans de les eleccions de 1980 tot i que tornà a donar suport al moviment a les eleccions de 1982.

Les setmanes abans de la constitució de Nacionalistes d'Esquerra es varen celebrar diverses assemblees preparatòries que al seu torn incorporaven grups i sectors que de feia temps es movien en clau nacional, d'esquerres i al mateix temps en clau unitària. Les assemblees comarcals constituïdes abans del 16 de desembre eren: Montsià, Tarragonès, Baix Camp, Alt Camp, Conca de Barberà, Baix Penedès, Osona, Bages, Garraf i Gironès. Estaven en procés de constitu-

1980

JOAN OLIVER «PERE QUART» FORMÀ PART
DE LA CANDIDATURA DE NE A LES
ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA.

✱ MONTSERRAT MANENT

ció: Vallès Oriental i Occidental, La Selva, Maresme, Berguedà, La Garrotxa, Ribera d'Ebre, Priorat, Terra Alta, Pallars Jussà, Noguera, Garrigues, Urgell, Baix Empordà, Baix Llobregat, i al Barcelonès la de l'Hospitalet de Llobregat i les de diversos barris de Barcelona.

El 31 de desembre de 1979 en una assemblea on van assistir un tres-cents representants, es van escollir els 57 membres del Consell Polític: Maria Mercè Marçal, Magda Oranich, Josep Maria Espinàs, Joan Oms, Roser Vilà, Francesc Codina, Lluís Llach, Carme Massó, Joan Tarabal, Maria Olivares, Armand de Fluvià, Jordi Gutiérrez, Bruno Raich, Avel·lí Artís-Gener, Francesc Espriu, Salvador Carmona, Josep M. Llonch, Antoni Reig, Joan Armet, Josep Pinyol, Vicenç Parras, Francesc Serrano, Alfred Paredes, Antoni Malaret, Josep Maria Casablanca, Josep Guillén, Jordi Ballester, Joaquim Arenes, Josep M. Iglesias i Oriol Pi de Cabanyes foren escollits per l'assemblea de representants. Per les assemblees territorials ho foren: Teresa Viusà (Maresme), Joan M. Guinovart (Alt Camp), Josep-Lluís Carod-Rovira (Tarragonès), Albert Montserrat (Garraf) Ignasi Perramon (Bages), Llorenç Peláez (Vallès Oriental), Pere Crosses (Alt Empordà), Jaume Ro-

cabert (La Selva), Antoni Agustí (Baix Empordà), Pere Pugés i Vicenç Rodríguez (Baix Llobregat), Lluís Solà (Osona), Vicenç Altrió i Antoni Morros (Vallès Occidental), Francesc Martínez de Foix, Pep Martínez i Albert Comas (Barcelonès). Faltaven escollir representants d'algunes comarques en què la seva assemblea territorial estava en procés de constitució.

També es van escollir els quinze membres del Secretariat: Lluís M. Bonet, Josep Ferrer, Lluís Anglada, Jordi Carbonell, Marc Palmés, Miquel Peiró, Francesc Codina, Maria Antònia Olivé, Joan Armet, Joan Oms, Jordi Vilanova, Josep M. Closas, Roser Vila, J. Llucià i Josep Maria López-Llaví.

Un total de 54 regidors de dotze comarques s'adheriren també a Nacionalistes d'Esquerra. Alguns provenien del sectors del PSAN i del FNC que havien ingressat al moviment. Tots ells es van aplegar en la Coordinadora de Regidors de Nacionalistes d'Esquerra. Les assemblees sectorials començaren també a funcionar i una de les primeres fou la de dones, amb Maria Mercè Marçal, que celebrà la seva primera assemblea a Manresa el 3 de febrer de 1980.

3. La campanya electoral de 1980: Perquè no claudicarem. Per una Catalunya lliure i socialista. Cap a la reconstrucció nacional dels Països Catalans.

Al primer projecte de programa electoral s'inclouïen unes propostes inicials d'aplicació immediata, a traslladar al Parlament de Catalunya per a la seva discussió: moratòria nuclear i aturament de la recerca d'urani, llei de divorci no restrictiva, despenalització de l'avortament, mesures econòmiques i socials contra l'atur, control dels preus i de la distribució dels productes agrícoles, evitar el trasllat de mestres catalans fora del país, control sobre la ràdio i la televisió, polítiques per evitar la desertització d'algunes comarques, mesures per augmentar la presència del català al carrer, protecció i foment de la producció cultural catalana...

A les eleccions, Nacionalistes d'Esquerra havia de competir principalment, en quant a espai polític, amb el BEAN, plataforma creada a l'entorn de Lluís Maria Xirinacs, amb la qual fracassà qualsevol mena d'acord, ja que Nacionalistes d'Esquerra propugnava una unió per la base i no una mera i conjuntural coalició

electoral contrària al seu assemblearisme. El 20 de desembre de 1979 una sèrie de grups independentistes, entre els que es trobava el Bloc d'Esquerra Republicana de Catalunya, una escissió d'ERC; i 46 independents, donaren a conèixer un «Manifest per la unitat» dirigit a les dues formacions, que s'amplià amb l'adhesió de nombroses persones que arribaren a constituir-se en grups organitzats a l'efecte.

Durant la precampanya electoral, Nacionalistes d'Esquerra va organitzar presentacions en multitud de pobles i ciutats de tot el Principat a partir del primer de febrer de 1980; calia donar-se a conèixer com més millor. Per aquestes dates encara s'especulava amb una possible llista conjunta amb el BEAN, tot i que ja es veia quasi bé impossible, com així va ser.

A finals de gener s'aprovaren les llistes electorals. Nacionalistes d'Esquerra va haver de presentar-se com a agrupació d'electors dins la coalició electoral entre el Partit Socialista de Mallorca i les Joventuts Socialistes d'Alliberament Nacional, una argücia legal després d'haver estat refusada la seva inscripció al Registre d'Associacions Polítiques de Ma-

1980

AUCA DE NE, ESCRITA PER «PERE QUART»
I IL·LUSTRADA PER «TÍSNER»

drid tres cops, amb diversos pretextos burocràtics, i després de sengles impugnacions d'Esquerra Nacional i d'Estat Català. Així, Nacionalistes d'Esquerra era legalment encara una organització política «en tràmit de legalització».

Per poder finançar la campanya electoral, que havia necessàriament de ser intensa al presentar unes sigles desconegudes, es va recórrer principalment a les aportacions dels adherents i simpatitzants. A tal efecte es va gestionar a la Caixa de Catalunya una línia de crèdits personals (d'entre 25.000 i 300.000 pessetes). Les necessitats eren moltes i els recursos materials tan escassos com gran la il·lusió i la voluntat dels adherents.

Es van celebrar multitud d'actes per poblacions de tot el territori i pels barris de les grans ciutats, amb gran èxit de participació. Es va editar una auca, que es va fer molt popular, amb versos de Pere Quart i ninots de Tísner que es venia a 100 pessetes. L'acte central, anomenat «Gran Miting dels Països Catalans» es celebrà el 18 de març de 1980 al Palau dels Esports de Barcelona i comptà amb les actuacions de Celdoni Fonoll i Lluís Llach, i els parlaments de

Jordi Carbonell, Magda Oranich, Josep Maria Espinàs, Josep-Lluís Carod-Rovira, Laureà Solsona, Santi Vilanova, i representants de tots els Països Catalans: Vicent Andrés Estellés, Eliseu Climent, Biel Oliver, Sebastià Serra i Pere Jofre (Partit Socialista de Mallorca), Josep Maria Llompart, Isidor Marí, Miquel Mayol (Esquerra Catalana dels Treballadors, de Catalunya Nord), Andreu Murillo (Partit Socialista de Menorca) i Vicent Ventura. La gran assistència a aquest acte central, els suports rebuts i les primeres valoracions positives de com havia transcorregut la campanya van fer créixer l'optimisme respecte als resultats electorals.

El mateix dia, la premsa publicà una nota de suport a Nacionalistes d'Esquerra encapçalada per quatre Premis d'Honor de les Lletres Catalanes: Vicent Andrés Estellés, Josep Maria Llompart, Joan Oliver i Manuel de Pedrolo, amb el títol «**Nosaltres votarem, com milers de vosaltres, Nacionalistes d'Esquerra, el vot útil, el vot patriòtic, perquè no claudicarem**», que anava acompanyada d'una llista d'una seixantena d'artistes i intel·lectuals. Però Nacionalistes d'Esquerra també hagué de lluitar contra la hostilitat del BEAN, i dels sectors del FNC i del

PSAN que no s'hi havien incorporat i que arribaren a publicar a la premsa en plena campanya electoral anuncis contraris al vot a Nacionalistes d'Esquerra.

Les eleccions es van celebrar el 20 de març amb una gran abstenció (38,55%). Els resultats electorals foren negatius per Nacionalistes d'Esquerra, que tan sols aconseguí 44.798 vots (1,66%) i cap acta de diputat. El BEAN es quedà amb 14.077 vots (0,52%), mentre que ERC, en aquells moments lluny de posicions independentistes, aconseguia 240.871 vots (8,90%) i 14 diputats.

Per circumscripcions Nacionalistes d'Esquerra assolí els següents resultats: Barcelona, 32.324 vots (1,54%); Girona, 5.427 vots (2,39%); Lleida, 2.880 vots (1,80%) i Tarragona, 4.167 vots (1,87%).

18 MARÇ 1980

EL PALAU D'ESPORTS DE BARCELONA,
PLE A VESSAR, EN EL MÍTING-FESTA FINAL
DE LA CAMPANYA AL PARLAMENT
DE CATALUNYA.

* MONTSERRAT MANENT

4. Anàlisi dels resultats electorals de 1980: decepcions i perseverances.

El resultat va suposar una gran decepció, ja que les expectatives fins al darrer moment eren de treure al menys un diputat. Però aviat del desencís es passà a l'anàlisi dels esdeveniments i de la nova situació.

El Consell Polític del 23 de març feu publica una valoració de les eleccions on es sospesaven el nombre de vots obtinguts en comparació a la curta existència del moviment i a la inferioritat de recursos amb que s'havia treballat. El segon punt reafirmava la voluntat de continuïtat i creixement del moviment, optimisme que es confirmava a l'haver rebut els dies posteriors a les eleccions 128 noves adhesions. Es constata la necessitat de posar en marxa un procés d'arrelament popular en les zones on Nacionalistes d'Esquerra va treure menys vots. El text conclouia: «**Nacionalistes d'Esquerra es mantindrà fidel als seus objectius fundacionals: ser la plataforma unitària d'una política que defensa una nació sense submissió i una esquerra sense claudicacions.**»

s'adduï la rapidesa amb què s'havia hagut de concórrer a les eleccions i, per tant, la manca de temps per explicar un nou projecte amb unes noves sigles. L'atracció del nom d'ERC va ser també un gran handicap, incrementat per la migradesa de recursos econòmics amb què es va haver de fer front a la campanya electoral. Nacionalistes d'Esquerra tenia en aquells moments pocs polítics preparats i, això sí, força gent amb molta il·lusió i molt bona voluntat. La connexió entre artistes i intel·lectuals i el nombre de vots que podien arrossegar també va ser molt inferior a l'esperada. Finalment, la manca d'unitat amb el BEAN i els atacs dels sectors hostils del FNC i del PSAN igualment van tenir el seu pes en el fracàs de l'objectiu de l'obtenció de representació parlamentària.

Malgrat tot, passats els primer moments d'un cert desconcert, les valoracions positives començaren a contraposar-se. S'havia aconseguit donar a conèixer àmpliament el nou projecte i s'havia imposat la voluntat de continuïtat del mateix.

1980
CARTELL DE LES ELECCIONS
AL PARLAMENT DE CATALUNYA

Com a causa del baix nombre de vots

4. La travessia del desert i la consolidació del moviment unitari, popular i assembleari.

El primer de juny de 1980 es renovaren els càrrecs del Consell Polític, que passà a estar format per Lluís Anglada, Joan Armet, Avel·lí Artís-Gener, Jordi Carbonell, Consol Casals, Romà Dolcet, Josep Maria Espinàs, Francesc Espriu, Josep Ferrer, Armand de Fluvià, Jordi Fortuny, Josep M. Fortuny, Josep Guillem, Josep Huguet, Lluís Llerinós, Maria Mercè Marçal, Carme Massó, Toni Montserrat, Maria Olivares, Joan Oms, Magda Oranich, Marc Palmés, Alfred Paredes, Lluís Pérez Vidal, Josep Pujol, Bruno Raich, Joan Rebull, Vicenç Rodríguez, Conrad Sanuy i Santi Vilanova. Com a representats dels partits polítics s'hi escolliren Josep M. Pijoan pels CCC, Antoni Malaret pel FNC i Toni Ximenis pel PSAN. Per les assemblees sectorials s'escolliren Jordi Gutiérrez per l'assemblea de joves, Xavier Garcia per l'assemblea ecologista, Andreu Solsona per l'assemblea de gais i Laura Devesa per l'assemblea de dones. Finalment, en representació de les assemblees territorials foren elegits Rafael Guasch (Alt Camp), Josep Maria Casablanca (Alt Empordà), Toni Cusí (Alt Penedès), Jesús Gutiérrez (Anoia), Mi-

quel Mas (Badalona), Ignasi Perramon (Bages), Toni Agustí (Baix Empordà), Salvador Carmona, Ramon Bosch i Toni Lecha (Barcelona), Joan Vilanova (Garrotxa), Lluís Coromines (Gironès), Teresa Carreras (Maresme), Lluís Solà (Osona), Josep-Lluís Carod-Rovira (Tarragonès), T. Bundó, Josep Gili, Jordi Felip, M. Josep Loncà, Laureà Solsona, Montserrat Ibáñez i Josep Martí (Terres de Lleida), Toni Morros i Sebastià Ribes (Vallès Occidental) i Llorenç Peláez (Vallès Oriental).

També s'escolliren els quinze membres del nou secretariat: Joan Armet, Josep Camí, Jordi Carbonell, Salvador Carmona, Romà Dolcet, Jordi Fortuny, Josep Huguet, Josep M. Llonc, Joan Oms, Magda Oranich, Lluís Pérez Vidal, Sebastià Ribes, Francesc Serrano, Laureà Solsona i Santi Vilanova.

Passada ja la ressaca electoral, el Consell Polític celebrat el 6 de juliol de 1980 afirmà la necessitat de mantenir un alt nivell d'iniciatives polítiques, tant en qüestions puntuals com en l'organització i participació en campanyes populars (antinuclear, anti-OTAN...), per tal de mantenir la dinàmica del moviment i no perdre la presència pública que s'havia aconseguit assolir. Al mateix temps es

MARÇ 1982

PRIMERA LÍNIA, PUBLICACIÓ DE NE
DE L'ALT CAMP, EL BAIX CAMP
I TARRAGONÈS.

constatava la manca de mitjans, tant personals com, un cop més, econòmics, per poder dur-ho a terme amb plenes garanties. També es manifestà la necessitat de plantejar relacions polítiques més amples i intenses amb altres forces dels Països Catalans, voluntat que sempre fou present en la història del moviment.

El juliol de 1980, el Secretariat va emetre un comunicat de premsa contra les detencions de Raimon Martínez i d'Eva i Blanca Serra. Nacionalistes d'Esquerra sempre va estar atent a les accions repressives que es duïen a terme contra l'independentisme català per denunciar qualsevol abús. El moviment es mostrà sempre partidari de la lluita política pacífica i contra qualsevol classe de violència. El desembre de 1980 es declarà públicament contraria a les accions armades d'ETA a Catalunya amb motiu de l'assalt a la caserna de Berga, en un comunicat donat a conèixer per Josep Huguet i l'advocada Magda Oranich, al mateix temps que es demanava la llibertat per quatre adherents de Nacionalistes d'Esquerra, Octavi Montagut, Antoni Cabra, Josep Illa i Damià Francàs, detinguts arran d'aquests fets.

L'Onze de Setembre de 1980, Nacio-

nalistes d'Esquerra no s'afegí a Barcelona a la convocatòria del matí del Fossar de les Moreres i decidí així mateix no participar a la manifestació amb els partits parlamentaris, per desmarcar-se d'una reivindicació que es considerava abstracta i interclassista. Nacionalistes d'Esquerra celebrà un míting a la tarda, a la Plaça del Rei, la qual quedà desbordada per una assistència massiva d'adherents i simpatitzants. Prengueren la paraula Magda Oranich, Josep Molins i Santi Vilanova i, després d'altres intervencions de representats de la resta de Països Catalans, Jordi Carbonell tancà l'acte fent èmfasi a la creixent desmobilització de la societat catalana.

Per tot el territori, Nacionalistes d'Esquerra havia realitzat nombrosos actes durant les jornades prèvies a la diada, per exemple el dia 9 a Manresa amb Josep M. López-Llaví i Enric Frigola, i el dia 10 a Reus amb Josep-Lluís Carod-Rovira i Ernest Benach, a Terrassa amb Josep Huguet i Xavier Garcia, a Sant Boi amb Jordi Carbonell i Laureà Solsona o a Girona amb Avel·lí Artís-Gener, tots ells amb una notable assistència.

El mateix setembre, el Consell Polític de Nacionalistes d'Esquerra demanà

converses al Secretariat del BEAN per tal d'intentar, altre cop, aconseguir alguna mena d'unificació entre les dos formacions. Després d'uns contactes inicials, el BEAN declarà que les diferències constatades no permetien engegar cap procés d'unitat, tot i que Nacionalistes d'Esquerra, que no ho veia així, deixà les portes obertes a posteriors intents. La voluntat unitària de Nacionalistes d'Esquerra fou una constant, no només en les seves manifestacions públiques sinó també en les seves actuacions.

El 9 d'octubre, diada del País Valencià, Nacionalistes d'Esquerra fou present a tots els actes que es celebraren, principalment a la manifestació contra l'Estatut i per l'oficialitat del català, i el dia 12 també participà al XXI Aplec del País Valencià, celebrat a la plaça de bous de València. Nacionalistes d'Esquerra era un moviment limitat territorialment al Principat, però el seu inequívoc esperit de Països Catalans el feu relacionar-se, tant intensament com es pogué, amb altres forces de l'esquerra nacionalista de tots els Països Catalans, i la seva presència en actes en aquest territoris fou, dins de les seves possibilitats, força constant al llarg de tota la seva existència. En el cas del País Valencià els princi-

pals referents foren primer Esquerra Unida del País Valencià però després, sobretot, l'Agrupament d'Esquerra del País valencià i l'Esquerra Independent de Castelló.

Davant les eleccions sindicals, Nacionalistes d'Esquerra manifestà **«la necessitat d'endegar un moviment obrer, de classe i nacionalista, que ofereixi una alternativa sindical revolucionària oberta a tots els treballadors i treballadores al voltant d'una opció pluralista nacional i de base»**. Es proposà valorar, en cada cas i en cada lloc de treball, l'oportunitat de participar a les eleccions sindicals. El dissabte 27 de setembre es celebrà la primera Assemblea Obrera de Nacionalistes d'Esquerra, on es constituí la pròpia assemblea i es presentaren els documents de debat sindical dins del moviment. L'objecte d'aquesta assemblea era precisament generar aquest debat però en cap cas esdevenir un sindicat. Es proposà organitzar assemblees obreres a les comarques i crear una coordinadora general de les mateixes.

A final de 1980 Nacionalistes d'Esquerra disposava de locals a Barcelona, Badalona, Girona, Lleida, Manresa, Olot, Reus, Sabadell, Tarragona i Valls i des-

JULIOL 1980

BUTLLETÍ DELS NACIONALISTES

D'ESQUERRA, FOU UNA DE LES PRIMERES

PUBLICACIONS DE NE.

plegava una intensa activitat de cursos de formació, xerrades públiques, reunions d'assemblees sectorials —obrero, dones, ecologistes, gais, joves, antirepressiva, que actuaven de manera molt independent—, i de presència pública en multitud d'actes i amb parades d'informació i venda de productes propis a molts pobles i ciutats. La seva consolidació tant a nivell territorial com estructural havia estat un èxit. El moviment estava organitzat en assemblees locals, territorials —o comarcals— i sectorials, amb una organització de joventut anomenada Assemblea de Joves Nacionalistes d'Esquerra.

Nacionalistes d'Esquerra va començar a generar moltes publicacions, algunes d'elles de pocs números i aparició irregular, però que mostraven l'empenta i la pluralitat, tant temàtica com d'implantació per tot el territori, del moviment. *Més Lluny*, portaveu de Nacionalistes d'Esquerra, havia tret un número 0 el mateix dia de la constitució del moviment, i el número 1 sortí el 3 de febrer de 1980. La publicació mensual perdurà fins al 1982. *Calaix de Nacionalistes d'Esquerra*, publicació més en clau interna, va sortir a la llum amb el número 0 el 23 de maig de 1980 i se'n publicaren 26 núme-

ros, fins al juny del 84. Hi apareixien informacions diverses, com els punts discutits a les reunions del Consell Polític, els comunicats de premsa de la formació, documents interns de discussió política, d'organització... Altres publicacions generals foren els butlletins interns sota els títols de *Butlletí dels Nacionalistes d'Esquerra*, *òrgan intern dels adherents* i *Butlletí intern de Nacionalistes d'Esquerra*.

Moltes assemblees locals o territorials generaren les seves pròpies publicacions, per exemple, a Caldes de Montbui (*Butlletí*), Molins de Rei (*Debat*), Cerdanyola (*L'Estelada*), Vallès Occidental (*La Finestra*), les assemblees de l'Alt Camp, Baix Camp i Tarragonès (*Primera Línia*), Tarragonès (*Caliu*)... La Coordinadora d'Assemblees del Barcelonès editava un *Butlletí Informatiu* i un full d'informació interna (*NE del Barcelonès*). Les assemblees sectorials, com la d'ensenyants (*El Tinter*), l'assemblea de dones, l'antirepressiva, de gais i lesbianes, l'ecologista, d'obrers... també publicaren revistes, informes o fullets puntuals.

Al cap d'un any de la creació del moviment, Jordi Carbonell escrivia a l'editorial de *Calaix de Nacionalistes d'Esquerra*,

sota el títol de «Creiem en Nacionalistes d'Esquerra»: «**[...som] optimistes sense fol·lia, perquè tenim la profunda convicció que la tossuderia característica del nostre poble [...] acabarà obtenint l'alliberament total dels Països Catalans com a nació lliure i oberta al món, com a societat lliure de l'opressió de l'home per l'home. Creiem en la tossuderia de Nacionalistes d'Esquerra!**». Un comunicat del sector del FNC dins de Nacionalistes d'Esquerra afirmava: «**Per això, el FNC, fidel a la seva responsabilitat històrica, es proposa crear l'instrument per eixamplar les bases socials de Nacionalistes d'Esquerra [...]**». En la mateixa línia, el sector del PSAN apostava pel potenciament i la consolidació del moviment, i els CCC, constataren les dificultats de no haver obtingut representació parlamentària. Tots tres comunicats finalitzaven amb un expressiu «**Perquè no claudicarem!**».

1980

RODA DE PREMSA ON EL FNC
ANUNCIA LA SEVA INCORPORACIÓ
A NE. D'ESQUERRA A DRETA: JOSEP MARIA
CASABLANCAS, FRANCESC ESPRIU, ANTONI
MALARET I JOSEP GUILLEM.

* MONTSERRAT MANENT

6. El segon any d'activitat: Reaccions contra el 23-F, la LOAPA i l'entrada a l'OTAN. La participació en la Crida a la Solidaritat.

El dimarts 24 de febrer, a les tres de la tarda, davant l'intent de cop d'estat iniciat a Madrid el dia anterior, el Secretariat Nacional de Nacionalistes d'Esquerra feu publica una nota de suport a les institucions democràtiques catalanes on feia **«palesa la nostra disconformitat amb les crides a la passivitat de la població [...]. Nacionalistes d'Esquerra exigim l'immediat empresonament de tots els implicats en els fets i [...] que es facin públiques les condicions pactades amb els autors del cop militar»**. Davant d'un fet tan greu, la formació va sortir a la llum pública de manera immediata. De fet, Nacionalistes d'Esquerra es caracteritzà per una notable rapidesa de reflexes a l'hora de posicionar-se de manera clara davant les nombroses circumstàncies polítiques amb que es trobà confrontada.

El març de 1981 Nacionalistes d'Esquerra presentà un informe titulat «La televisió als Països Catalans. Anàlisi i alternativa», on es feia un repàs a la situació d'aquest mitjà, especialment de la poca programació en català que existia, i

es fixava com a objectiu la creació d'una televisió pública nacional dels Països Catalans, independent de grups de pressió polítics i econòmics, i amb control popular. Nacionalistes d'Esquerra aniria editant periòdicament informes i butlletins de divulgació sobre temes diversos.

Però aquell mes de març, dins de l'enrarat clima posterior al cop militar del 23-F, es produïrien uns fets importants: el dia 12 *Diario 16* publicava el «Manifiesto de los 2.300» signat per intel·lectuals residents a Catalunya com Amando de Miguel i Federico Jiménez Losantos on deien denunciar la situació d'inferioritat i persecució de la llengua castellana a Catalunya. El dia següent, el Consell de Ministres comunicava a les Corts la necessitat d'una llei que limités el desenvolupament autonòmic de l'Estat, la LOAPA (Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autonòmic). La reacció no es feu esperar: pocs dies després, el 18 de març, s'organitzà un acte al paranimf de la Universitat de Barcelona, presidit per Antoni Badia i Margarit, Jordi Carbonell, Aureli Argemí i Joan Triadú, i amb l'assistència d'unes 2.000 persones, que generaria un text de vuit punts **«en defensa de la llengua, la cultura i la nació catalanes»** al que s'adheriren més d'un miler d'enti-

tats del país i que va culminar amb la creació del moviment de la Crida a la Solidaritat.

La idea i l'impuls d'aquesta organització van sorgir inicialment de dins de Nacionalistes d'Esquerra. Francesc Codina, Enric Pedrosa i Josep Ferrer van redactar un primer manifest i en una reunió a casa de Josep Maria Espinàs va prendre el nom de la Crida a la Solidaritat. Aviat s'hi afegiren Magda Oranich i Marc Palmés, i aquest nucli inicial es posà en contacte amb Àngel Colom i Aureli Argemí del CIE-MEN, i amb Felip Solé Sabarís, que encara estava al PSC. Així s'organitzà un primer Secretariat on, entre altres, també hi participà Jordi Carbonell.

Per Sant Jordi, dins d'un veritable procés d'involució política, Nacionalistes d'Esquerra feu una crida **«als treballadors i treballadores (...) de Catalunya perquè donguin suport a la campanya “En defensa de la llengua, la cultura i la Nació Catalana” i qualsevol iniciativa destinada a endegar un moviment de resistència i d'unitat popular davant l'opressió de les llibertats nacionals i de classe»**.

En un altre àmbit, el juny, Nacionalis-

tes d'Esquerra donà suport a la candidatura de l'Esquerra Catalana dels Treballadors encapçalada pel Miquel Mayol a les eleccions legislatives a l'Estat francès, **«Perquè creiem que significa un pas endavant cap a la reunificació dels Països Catalans, lliures, independents i socialistes»**.

Nacionalistes d'Esquerra estava també present en la lluita del moviment ciutadà, per exemple, en algunes campanyes conjuntes amb la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona, contra la pujada de preus del transport públic, que es dugué a terme el juny de 1981.

Per Sant Joan es celebrà l'acte «Som una Nació» dins la campanya «En defensa de la llengua, la cultura i la nació catalana», al camp del Barça, amb l'assistència d'unes 100.000 persones, acte que fou tot un èxit i que compta amb una gran i visible presència de Nacionalistes d'Esquerra.

El Consell Polític del 18 de juny de 1981 havia renovat els membres del Secretariat, que passaren a ser: Lluís Anglada, Armand de Fluvià, Xavier Garcia, Tona Gusi, Joan Itxaso, Miquel Mas, Jordi Mesalles, Toni Montserrat, Marc Palmés,

11 SETEMBRE 1981

MÍTING DE NE PER L'ONZE AL FOSSAR DE LES MORERES. D'ESQUERRA A DRETA: JORDI CARBONELL, JOSEP-LLUÍS CAROD-ROVIRA, JOSEP LLUÍS ALBINYANA, BIEL MAJORAL I RAMON GUAL.

✱ MONTSERRAT MANENT

Josep Huguet, Joan Oms, Magda Oranich, Josep Lluís Pérez Vidal, Sebastià Ribes i Jordi Carbonell, on només els sis darrers repetien càrrec.

Els membres del Consell Polític elegits per l'assemblea de representants foren: Lluís Anglada, Joan Armet, Jordi Carbonell, Josep Maria Casablanques, Consol Casals, Francesc Codina, Francesc Espriu, Josep Ferrer, Armand de Fluvià, Jordi Fortuny, Xavier Garcia, Tona Gusi, Jordi Gutiérrez, Josep Huguet, Joan Itxaso, Toni Lecha, Josep Maria López-Llaví, Toni Montserrat, Toni Morros, Toni Oliva, Maria Olivares, Joan Oms, Magda Oranich, Marc Palmés, Josep Pérez-Vidal, Josep Pinyol, Pere Puges, Bruno Raich, Sebastià Ribes i Jordi Vilanova.

Com a representants de les assemblees sectorials s'escollí a Maria Mercè Marçal per l'Assemblea de Dones, Montserrat Ponsa per l'Assemblea Ecologista, Josep Casals per l'Assemblea de Gais i Sergi Gili per l'Assemblea de Joves. Com a representats de les organitzacions polítiques, Quim Anton pels CCC, Toni Ximenos pel PSAN, Antoni Turró pel FNC i Santiago Medina pel Partit dels Treballadors de Catalunya que, en dissoldre's, havia aportat part de la seva militància a

Nacionalistes d'Esquerra. A més, formaven part del Consell Polític un representant de cada comarca, tres del Barcelonès, i dos del Baix Llobregat i del Vallès Occidental.

L'Onze de Setembre es celebrà una gran manifestació a Barcelona sota el lema «Som una nació», que organitzà un front cívic en que participà amb força la Crida, amb l'assistència de més de 100.000 persones. Nacionalistes d'Esquerra hi prengué part amb el lema «Som catalans, no espanyols», però finalment es retirà de la crida unitària perquè aquesta no feia esment a l'oposició a la LOAPA.

Després de la manifestació de la tarda, Nacionalistes d'Esquerra celebrà un míting sota el mateix lema i contra la llei d'harmonització, on van assistir unes 3.000 persones. Van parlar-hi l'expresident del Consell del País Valencià, Josep Lluís Albinyana, el membre del Consell General Interinsular Biel Majoral i el representant de la Catalunya Nord, Ramon Gual. Després van intervenir Ignasi Peramon, de la Coordinadora de Batlles i Regidors Nacionalistes, Independents i d'Esquerres, Rafael Castellanos del BEAN i Josep-Lluís Carod-Rovira del Con-

sell Polític de Nacionalistes d'Esquerra. La intervenció final va estar a càrrec de Jordi Carbonell, que va proposar la realització d'un front unitari dels parlamentaris catalans per defensar les llibertats de Catalunya.

Els dies 18, 19 i 20 de setembre va tenir lloc a l'Escola d'Estiu de Nacionalistes d'Esquerra, a Tarragona, amb l'assistència d'unes 200 persones entre militants i simpatitzants. Obrí les jornades Josep-Lluís Carod-Rovira, llavors president d'Òmnium Cultural de Tarragona. Durant els tres dies es parlà dels diversos temes que preocupaven al moviment. Sebastià Serrano, Josep Bargalló i Jordi Carbonell parlaren de política lingüística. D'ecologia i defensa de la terra en tractaren Xavier Garcia i Toni Montserrat. Amadeu Saurí i Josep Hugué parlaren sobre els moviments d'alliberament nacional a Europa. També hi hagué espai per debatre sobre «Sexualitat i política» amb Albert Rovira i Armand de Fluvià i «Dona i alliberament» amb Maria Mercè Marçal. Josep M. Fortuny, Josep Ferrer i Ignasi Perramon parlaren de política institucional. Magda Oranich, a l'acte de clausura, tractà el tema de la oposició a l'OTAN. El debat més intens fou el que sota el títol «L'anàlisi de la situació política

dels Països Catalans» moderà Josep-Lluís Carod-Rovira, on s'insistí en la riquesa de la diversitat dels Països Catalans i de la necessitat de la coordinació de totes les seves forces nacionalistes d'esquerres. Hi participaren Joan Armet pel Principat, Miquel Mayol per la Catalunya Nord, Tomeu Carrió per les Illes i Vicent Ventura pel País Valencià.

Al setembre, Nacionalistes d'Esquerra edità un butlletí de divulgació sobre la Llei d'Harmonització, la LOAPA; que aviat es portaria a les Corts Espanyoles per convertir-la en llei orgànica. Aquesta, sota el paraigua d'una pretesa solidaritat interterritorial, no feia sinó limitar la capacitat d'autogovern i retallar les competències de l'Estatut de Catalunya. Nacionalistes d'Esquerra, com hem vist, es mostrà sempre molt actiu i bel·ligerant contra la LOAPA.

També aquest setembre, Nacionalistes d'Esquerra, de la mà de Josep Ferrer, presentà una valoració crítica de la Crida. En l'aspecte positiu destacà l'acció unitària i l'aprofitament del moment de reacció al «Manifiesto». La resposta de moviments cívics i culturals havia estat formidable. En la part negativa situava la dificultat de comprensió del fet de trobar-se

SETEMBRE 1981

MÉS LLUNY, EL PORTAVEU DE NE, ÉS FÉU
RESSÓ DE LA CAMPANYA «SOM UNA NACIÓ»
IMPULSADA PER LA CRIDA
A LA SOLIDARITAT.

davant d'un llarg procés, on calia una direcció oberta però representativa, concreta i responsable abandonant, segons Ferrer, certs mètodes espontanis i falsament assemblearis. En general, el balanç que feia Nacionalistes d'Esquerra de l'experiència de la Crida no podia ser sinó clarament positiu.

El 4 de desembre de 1981, es produí la detenció múltiple d'independentistes catalans acusats de vinculacions amb Terra Lliure, entre ells Pere Anguera, que havia anat a les llistes de Nacionalistes d'Esquerra a les eleccions al Parlament de Catalunya. Nacionalistes d'Esquerra s'apressà a fer públic, un cop més, un comunicat de denuncia dels fets i demanà la derogació de la llei antiterrorista. Jordi Carbonell declarà que no es tractava més que d'un altre capítol de la situació repressiva que s'encetà als començaments del segle XVIII, per finalitzar declarant que **«amb Espanya no hi ha res a fer»**.

En l'anàlisi dels dos primers anys de Nacionalistes d'Esquerra, *Més Lluny* destacà la tasca de **«defensar coses aparentment massa elementals perquè ningú més no ho feia. Hem fet moltes vegades de carn de canó de lluites nacio-**

nals i populars, com la campanya en defensa de la llengua, la cultura i la nació, els comitès anti-OTAN, campanyes ecologistes com la Marxa Antinuclear [...]».

En l'apartat autocrític, es constatà que s'havien dedicat molts esforços a crear una organització operativa del moviment, on l'estructura assembleària molts cops fallava i eren els òrgans centrals executius qui havien de prendre les decisions sense el suport actiu de les bases. La manca de fidelització dels adherents es presentava també com un problema a millorar, així com els endèmics problemes econòmics. Amb tot, el balanç d'actuació es considerava altament positiu, especialment pel treball conjunt que es va poder fer amb gent que provenia de diferents sensibilitats, i per la capacitat d'unió i d'integració del moviment. Al mateix temps, s'aprofitava per fer una crida a no caure en el desencís i a seguir la lluita. Jordi Carbonell senyalava que el fracàs electoral de dos anys enrere i les dificultats d'actuar com a força extraparlamentària ja s'havien superat definitivament.,

7. Les eleccions generals de 1982: cap a la construcció d'un bloc d'unitat popular i nacional.

Ja el maig de 1981 s'havia redactat el nou projecte de programa de Nacionalistes d'Esquerra on sota el títol de «L'alternativa nacional i popular» es feia un extens repàs a la delicada situació política del moment. El programa en si contenia un punt, «El model alternatiu de societat», on es demanava la plena sobirania nacional dels Països Catalans, un canvi cultural i un nou sistema d'organització econòmica, política i social, basada en un socialisme independent de base nacional. A mig termini, es fixava un conjunt d'objectius anomenat precisament «L'alternativa nacional popular» i la creació d'una «Assemblea Popular Nacional» de la qual Nacionalistes d'Esquerra n'hauria de ser l'embrió, basada en quatre punts: sobirania política, reconstrucció econòmica, cultura nacional i poder popular. Per poder realitzar-ho, Nacionalistes d'Esquerra havia d'esdevenir un «**moviment d'unitat popular i nacional de base assemblearia**». Nacionalistes d'Esquerra s'autodefinia en aquest document com a moviment, especificant clarament que no era ni volia ser un partit polític i que, com a tal moviment, tenia una vo-

luntat unitària de reagrupament ideològic.

El desembre de 1981, a l'editorial de *Més Lluny* es podia llegir: «**pensem que és el moment de bastir una unitat d'acció, una unitat popular entre els sectors obrers i populars, intel·lectuals i professionals i interessats a lluitar: contra l'atur [...] i l'explotació fiscal de Catalunya, per la defensa del territori i les comarques, contra la nuclearització, contra els intents de cop d'estat i l'entrada a l'OTAN, per la plena autonomia nacional i la reforma de la Constitució, en el camí del ple exercici del dret a l'autodeterminació, contra la marginació dels joves, les dones i els gais. Aquests són els punts mínims entorn dels quals es pot bastir una unitat popular [...]**».

El 27 i 28 de març Nacionalistes d'Esquerra celebrà una Assemblea Extraordinària de Representants de Base a l'Institut Sant Josep de Calassanç de Barcelona, que venia precedida d'amplis debats interns, per discutir el programa de les properes eleccions generals. A proposta del Secretariat s'aprovà un programa per arribar a la consecució tant de l'alliberament nacional —autodeterminació, política de ruptura, reforma de l'Estatut,

DESEMBRE 1981

CALAIX DE NACIONALISTES D'ESQUERRA,

FOU LA PRINCIPAL PUBLICACIÓ DE CAIRE

INTERN ADREÇADA A TOTS ELS ADHERENTS.

confluència dels sectors populars— com del personal —cap discriminació sexual— i del social —polítiques econòmiques, socials, energètiques populars i controlades pels poders locals. Altres punts destacats eren el traspàs de totes les competències a la Generalitat, l'abolició de governs civils i diputacions, la sobirania fiscal, el poder judicial català, l'oficialitat única del català... punts que generalment s'anaven repetint en tots els programes i actes reivindicatius del moviment.

El principal debat fou, en aquest cas, l'oportunitat o no de presentar-se a unes eleccions estatals. També es discutí sobre si s'hauria de fer dins d'una ampla coalició nacional popular que pogués tenir una veu més forta a Madrid. Aquesta darrera proposta per un «Bloc Nacional i Popular» s'aprova amb un 72,9% dels vots amb els següents punts programàtics bàsics a discutir amb altres forces polítiques: dret a l'autodeterminació, defensa de la llengua i cultura catalanes, per un procés constituent d'autogovern i per una alternativa popular en front a la crisi. Uns punts que s'anomenaren «la resposta popular catalana». Jordi Carbonell parlava de reviscolar l'esperit de l'Assemblea de Catalunya sota una nova

forma adequada a la realitat política present.

En aquesta assemblea van aparèixer dos grups, ideològicament similars, però força discrepants en l'estratègia: els «polítics», postura majoritària, que decidiren concórrer a les eleccions legislatives estatals, i els anomenats pels mateixos polítics com a «radicals», que creien que no era bona l'organització en partits, i que apostaven per un moviment social que els pressionés, actuant com a contrapoder en permanent campanya de conquesta de drets i llibertats. En aquest sector estaven Lluís Llach, Armand de Fluvià, Andreu Solsona, Xavier Garcia, Josep Miquel Servià i Josep Porter Moix.

En les següents setmanes es posà en pràctica l'intent de conformar el que s'anomenà un moviment radical no-marginal, entre col·lectius i moviments de base de l'ecologisme, el feminisme, el pacifisme i l'alliberament nacional. S'iniciaren contactes abans de l'estiu amb Josep Benet i Felip Solé Sabarís i es van convocar assemblees comarcals per tal de mirar de reviuir l'ambient previ a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980. S'iniciaren també contactes amb altres partits, des de la Lliga Comunista

Revolucionaria fins a ERC, amb la base de negociació dels punts de «la resposta popular catalana». El Secretariat parlava d'obtenir 100.000 vots com a objectiu assolible fent una anàlisi de captació de sufragis que havien de venir del desencís social per la desnaturalització de l'Estatut.

El 14 de març de 1982 es celebrà una gran manifestació en contra de la LOAPA, amb l'assistència d'unes 300.000 persones, on participà Nacionalistes d'Esquerra, que, segons *La Vanguardia*, representà el segon bloc més nombrós de manifestants, amb la presència, entre altres, de personalitats com Lluís Llach, Josep Maria Espinàs, Josep Maria Flotats i Pere Quart.

Nacionalistes d'Esquerra organitzà un «Recital contra l'Harmonització» al pavelló del Joventut de Badalona amb les actuacions de Lluís Llach, Marina Rosell i Josep Tero. Prèviament, en nombroses localitats de Catalunya, bé organitzades per Nacionalistes d'Esquerra bé amb la seva presència i col·laboració destacada, s'havien desenvolupat multitud d'actes, per exemple el del dijous 4 de març a Tarragona amb la intervenció de Margarida Aritzeta, Josep Bargalló i Jaume Renyer.

La campanya contra aquesta llei uniformitzadora i contra els drets nacionals de Catalunya, s'estengué al llarg de l'any amb activitats especialment significatives durant els dies de Sant Jordi, el Primer de Maig i l'Onze de Setembre. El Primer de Maig era una data de primer ordre per Nacionalistes d'Esquerra, una de les tres potes de l'alliberament: el social, que juntament amb el nacional i el personal conformaven l'esquema del seu programa. En aquesta ocasió, ultra la lluita contra la LOAPA, Nacionalistes d'Esquerra posà en primera línia la reclamació de la sobirania fiscal, una política d'inversions al servei del poble, un subsidi d'atur indefinit i la jornada de 35 hores.

Des de Nacionalistes d'Esquerra es valorava positivament la contribució del moviment a la inflexió produïda en el procés desmobilitzador que es vivia des de 1977. En aquest sentit cal citar també els centenars d'actes celebrats dins la campanya «Ni OTAN, ni atur, no harmonització, som una nació».

L'abril, l'editorial de *Més Lluny* afirmava que s'havia d'anar formant un bloc constituent, i que calia radicalitzar les posicions de les bases d'ERC i del PSUC

ABRIL 1982 MÉS LLUNY, EL PORTAVEU DE NE.

MÉS LLUNY

Palcos Catalans Portaveu de NACIONALISTES d'ESQUERRA

Núm. 1 Abril del 1982 Butlla, 3, 2a, 1a. 08.010 Tel. (93) 240.042-100

Una manifestació i una assemblea: Endavant!

El far que la manifestació del passat 14 de març...
La manifestació d'aquest dia és...
La manifestació d'aquest dia és...
La manifestació d'aquest dia és...

Al carrer, contra l'atur i l'AN!

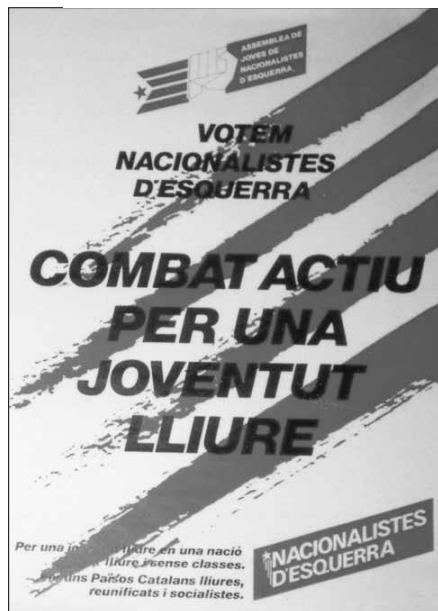
Per a NE el primer de maig...
El primer de maig és...
El primer de maig és...

El primer de maig és...
El primer de maig és...

perquè no continuessin fent seguidisme de CiU i PSOE, els quals volien monopolitzar el nacionalisme i l'obrerisme, respectivament. Això es concretà a la darra Assemblea de Representants de Nacionalistes d'Esquerra en l'aprovació del programa i d'una oferta electoral, la ja mencionada «resposta popular catalana», és a dir, la unitat popular com a tàctica política.

1982

CARTELL EDITAT PER L'ASSEMBLEA DE JOVES DE NE PER A LES ELECCIONS AL CONGRÉS DELS DIPUTATS.

L'Onze de Setembre, Nacionalistes d'Esquerra assistí a la manifestació de la tarda de la Diada Nacional amb dues grans pancartes amb els lemes: «Som una nació. Autodeterminació» i «Dona, terra, nació: fem créixer l'alliberament». La manifestació transcorregué amb forces al·lusions a la LOAPA i la LOFCA (Llei Orgànica de Finançament de les Comunitats Autònomes) i en un clima de desunió entre partits.

Els dies 24, 25 i 26 de setembre tingué lloc la II Escola d'Estiu de Nacionalistes d'Esquerra a Vic, sota el títol de «Reconstrucció Nacional i Popular» amb dues seccions: «Defensa de la Terra i reconstrucció nacional» i «Ensenyament i reconstrucció nacional». En aquesta darra es reclamà un ensenyament català independent, públic, gratuït i laic.

El 15 d'octubre de 1982, a la revista *El Món* es podia llegir, en boca del moviment: «**Nacionalistes d'Esquerra vol dir les coses pels seus noms, partint del principi que els Països Catalans som una nació [...]. La nostra defensa de la llengua, la cultura i la nació catalanes passa per la defensa del dret a l'autodeterminació amb una política de fermesa davant l'agressió de l'Estat espanyol i proposem obtenir per a Catalunya un concert econòmic que eviti l'expoliació [...]**». La mateixa revista presentava la formació com a «**resum de la intel·lectualitat jove catalana: Sebastià Serrano, Maria Mercè Marçal, Jaume Fuster, Bru de Sala, etc. junt amb 'clàssics' com Pedrolo, Llopart i Espinàs**», i també es citava a Montserrat Roig i Celdoni Fonoll.

Nacionalistes d'Esquerra es presentà als comicis amb l'eslògan «El vot de la fermesa, el vot lleial. Nacionalistes d'Esquerra. Socialisme. Autodeterminació». El 23 d'octubre es celebrà al Palau d'Esports de Barcelona el míting central de la campanya, sota el lema «Socialisme és autodeterminació», amb la presència del cap de llista al congrés Jordi Carbonell, la número dos Magda Oranich i el candidat al Senat Avel·lí Artís-Gener «Tísner». Comptà amb les actuacions de Quico Pi

de la Serra i Celdoni Fonoll.

El 26 d'octubre Magda Oranich declarava que Nacionalistes d'Esquerra estaria disposada a donar suport a Felipe González contra Fraga, sempre que s'acomplissin les exigències de la retirada de la LOAPA, la sortida de l'OTAN i la paralització de les centrals nuclears. Nacionalistes d'Esquerra pensava poder treure els dos primers diputats per Barcelona i dos senadors: Tísner per Barcelona i Joan Culleré per Lleida. Les llistes anaven encapçalades a Barcelona per Jordi Carbonell, Magda Oranich, Joan Armet, Josep Pinyol, Josep Huguet, Joan Oms, Marc Palmés, i Consol Casals, i entre altres estaven inclosos Joan Tardà, Maria Antònia Oliver, Josep Maria López-Llaví, Jordi Altarriba i Jaume Oliveras. Per Tarragona encapçalava Antoni Montserrat, per Lleida Josep Martí i per Girona Jordi Vilanova.

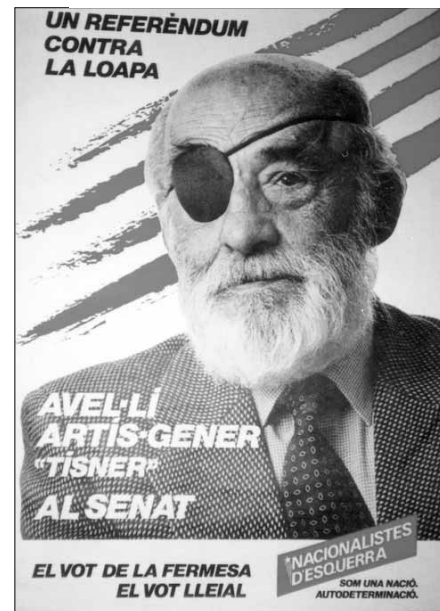
El candidat al Senat per Barcelona, l'escriptor Avel·lí Artís-Gener «Tísner» justificava la presència a les eleccions dient que **«Aquest estat no és el nostre, és l'Estat opressor i nosaltres no tenim altra solució que conduir la nostra lluita contra l'agressió des de dintre del mateix país. Aquesta és la raó per la que**

ens presentem: amb esperança de dur a terme aquest combat». A Tarragona es presentava Joan Rendé, a Lleida Joan Culleré i a Girona Francesc X. Corominas.

El programa electoral afirmava: **«La idea central del programa de Nacionalistes d'Esquerra és la construcció d'un projecte nacional i social clars a partir d'un bloc d'unitat nacional i popular. Partint de la base que som una nació, l'objectiu polític fonamental és organitzar-se exercint el dret a l'autodeterminació [...]»** El programa demanava, entre molts altres punts, la supressió dels governs civils, el concert econòmic i la sobirania fiscal, un programa de xoc contra l'atur, ajuts a la llengua i a la cultura popular i nacional catalana, una legislació laboral una administració pròpia catalana, el respecte a les llibertats personals, al medi ambient, la sortida de l'OTAN, l'adopció d'una política econòmica i energètica pròpia, al servei dels treballadors i del reequilibri territorial, i **«una política de ruptura respecte al nou sistema polític i social instaurat amb la reforma de l'estat franquista»**. El punt sisè del programa repetia l'objectiu ben clarament: **«La confluència dels sectors populars en un moviment de base, unitari, assembleari i representatiu, que doni força a**

1982

CARTELL DE LA CANDIDATURA
DE «TÍSNER» AL SENAT.

1982

CARTELL EDITAT PER A LES ELECCIONS
AL CONGRÉS DELS DIPUTATS.

aquesta política d'alliberament nacional, de classe i personal».

El finançament de la campanya electoral fou principalment a càrrec de bons d'ajut, dels ingressos de les parades de venda de la formació i de les nombroses aportacions voluntàries de candidats, militants i simpatitzants. Les mancances econòmiques foren sempre un llast massa feixuc pel moviment.

Les eleccions es celebraren el dia 28 d'octubre. Nacionalistes d'Esquerra va treure 30.643 vots (0,89%) i cap escó, el que va representar una altra gran decepció, doncs aquest cop no hi concorria el BEAN, que s'havia dissolt a principis d'any, i possibles rivals com el PSUC i ERC també van tenir uns resultats dolents. Per circumscripcions els resultats foren: Barcelona, 24.382 vots (0,91%); Girona, 2.589 vots (0,97%); Lleida, 1.630 vots (0,81%) i Tarragona, 2.042 vots (0,71%).

Cal destacar, però, els 69.602 vots que obtingué Avel·lí Artís-Gener «Tísner» com a candidat al Senat per la circumscripció de Barcelona. A la de Girona, Francesc Xavier Coromines obtingué 4.860 vots. A la de Lleida, Joan Culleré

assolí 3.904 vots. I a la de Tarragona, Jaume Rendé arribà als 3.832 vots.

Alguns sectors van considerar un error haver-se presentat a aquestes eleccions. Els encapçalava Armand de Fluvià, membre del Consell Polític i de l'assemblea de gais, i ho argumentava amb un doble motiu: **«És un contrasentit, com a força nacionalista, presentar-se a les eleccions de l'Estat i, d'altra banda, fer-ho qüestiona el nostre caràcter de moviment, no centrat en la lluita pel poder i l'electoralisme».** Per la seva banda, Joan Oms, es decantà per no donar en endavant tanta atenció al nacionalisme i apropar-se més a la classe obrera, per intentar bastir per a les properes eleccions municipals alguna mena de coalició amb el PSUC i el PCC, també debilitats. L'ecologista Xavier Garcia també es mostrà partidari de pactar amb altres forces d'esquerra, àdhuc extraparlamentària.

El Consell Nacional posterior, recollí també el malestar d'alguns sectors de les bases per una campanya «excessivament patriòtica» i analitzà si això no hauria provocat una fuga de vots cap al PSC. Les assemblees comarcals es decantaven en canvi per un acostament a forces més

nacionalistes, com ERC, per a les properes eleccions municipals. Així les coses, el moviment va deixar plena autonomia a les assemblees locals per concretar en cada cas la seva pròpia política d'aliances. Es deia que no es podia fer política nacionalista a comarques i política d'esquerra a les gran ciutats, i que s'havia que fer un esforç per conjuntar ambdues actuacions.

L'Assemblea General de Representants de Base de Nacionalistes d'Esquerra reunida el novembre de 1982 decidí d'emplaçar a ERC i al PSUC, i a tots els grups d'esquerres nacionals a formalitzar un pacte estable per l'agrupament de l'esquerra catalana, per trencar la polarització política existent.

3 NOVEMBRE 1982

RODA DE PREMSA DE VALORACIÓ
DE LA CAMPANYA AL CONGRÉS DELS
DIPUTATS. D'ESQUERRA A DRETA: ANTONI
MONTERRAT, JOAN ARMET, «TÍSNER»,
JORDI CARBONELL, MAGDA ORANICH, JORDI
VILANOVA I JOSEP MARTÍ.

✱ MONTERRAT MANENT / AVUI

1983

CARTELL DE SUPORT AL CANDIDAT DE NE
A L'AJUNTAMENT DE REUS, INCLÒS COM A
INDEPENDENT A LA LLISTA DEL PSUC.

8. Continua l'activitat: Les eleccions municipals del 1983. La presència al territori de l'esquerra nacionalista.

El Primer de Maig de 1983 Nacionalistes d'Esquerra va fer una crida a participar a totes les manifestacions amb el lema «Prou d'atur i prou de pactes claudicants», en referència a l'Acord Marc Interconfederal que promulgava una forta contenció salarial per intentar frenar l'atur i la crisi. L'assemblea obrera de Nacionalistes d'Esquerra havia ja engegat una campanya contra el Pacte Social el juliol de 1981.

Per les eleccions municipals, Nacionalistes d'Esquerra intentà oferir una alternativa útil a la bipolarització política existent. Per això es van mantenir converses amb diverses forces polítiques i independents, d'entrada amb un resultat titllat pel propi moviment com a esperançador.

El programa municipal recalcava la voluntat d'aportar solucions progressistes als problemes locals, potenciar l'autonomia municipal, demanar l'augment de recursos i atribucions dels ajuntaments, augmentar la participació ciutadana i fer que aquesta fos més directa organitzant assemblees populars o consells municipals,

tot plegat per poder millorar la qualitat de vida, sobre tot de les classes populars.

Allí on Nacionalistes d'Esquerra tenia molta implantació es presentà amb llistes pròpies. En altres poblacions, es presentà dins de les candidatures de l'Agrupament de l'Esquerra Catalana, amb adherents a Nacionalistes d'Esquerra i independents. En altres indrets Nacionalistes d'Esquerra participà dins de llistes d'independents, algunes formades per batlles i regidors enquadrats a la Coordinadora de Batlles i Regidors Nacionalistes, Independents i d'Esquerra. A altres llocs, com la Ribera d'Ebre, on van sorgir candidatures antinuclears, Nacionalistes d'Esquerra s'hi afegí. El moviment decidí no presentar-se a Barcelona al no reeixir a formar una candidatura d'agrupació d'esquerres que pogués superar el 5% necessari per tenir representació municipal.

Nacionalistes d'Esquerra es presentà en solitari amb els següents caps de llista a Amposta (Rafael Balada), Cadaqués (Esteve Molina), Caldes de Montbui (Francesc Guarch), Malgrat de Mar (Lluís Llerinós), Manresa (Ignasi Perramon), el Masnou (Jaume Oliveras), Molins de Rei

(Ramon Nicolau), Pau (Josep Blanch), Sant Cugat del Vallès (Tomàs Alcoberro) i Vidreres (Leandre Herrera).

En alguns llocs, Nacionalistes d'Esquerra es presentà amb altres partits, com a Girona, Sant Feliu de Llobregat o Berga, amb ERC; Arenys de Mar, Cerdanyola del Vallès, l'Hospitalet de Llobregat, Reus, Sabadell, Terrassa i Valls amb el PSUC; Mollet del Vallès amb el PCC i Salt, Tona i la Pobla de Segur amb el PSC.

El diumenge 8 de maig de 1983 se celebraren les eleccions municipals. Nacionalistes d'Esquerra va aconseguir uns cent regidors a tot Catalunya, entre adhérents i, en molts casos, simpatitzants i independents propers, i va iniciar una experiència nova de govern municipal a llocs com Sabadell i Arenys de Mar amb el PSUC, entre altres. Per primer cop s'aconseguí a les urnes representació institucional i això va representar una gran alenada moral per continuar el camí.

Per l'Onze de Setembre, Nacionalistes d'Esquerra demanà a tots els ajuntaments on tenia representació, que només es pengés la bandera catalana aquest dia, mitjançant la Coordinadora

de Batlles i Regidors Nacionalistes, Independents i d'Esquerres. Això provoca una anomenada «guerra de les banderes», que generà una gran polèmica i que donà un gran ressò mediàtic al moviment.

Els dies 10 i 11 de desembre es celebrà al Born, a Barcelona, la I Festa de la Terra organitzada per Nacionalistes d'Esquerra. La festa va servir d'aparador de la vessant nacional-ecologista del moviment, i en ella s'organitzaren exposicions sobre temes de defensa de la natura, xerrades, pel·lícules de temàtica ecològica, actuacions, venda de productes naturals... Unes 7.000 persones van passar per la festa, la qual cosa es va valorar com un gran èxit. L'ecologisme sempre va estar en primera línia d'actuació de Nacionalistes d'Esquerra, amb figures representatives com Santi Vilanova i Xavier Garcia. S'organitzaren campanyes, per exemple, pel control i planificació dels recursos naturals propis per part del govern i el poble, per la nacionalització de les empreses energètiques, per l'aprofitament de les energies alternatives i el ús racional de les tradicionals i, no cal dir-ho, contra l'energia nuclear.

Del 14 al 16 de desembre de 1983,

11 DESEMBRE 1983

I FESTA DE LA TERRA DE NE,
CELEBRADA AL BORN DE BARCELONA.

✱ FERRAN SENDRA / AVUI

1983

DOCUMENT MUNICIPALISTA DE NE.

una delegació de Nacionalistes d'Esquerra assistí al 4t Congrés de la Union do Pobo Galego, partit dinamitzador del BNG; celebrat a Santiago de Compostel·la. Per part de Nacionalistes d'Esquerra hi intervingué, en llengua gallega, Joaquim Ventura, que també havia estat present, per segon cop, a la 6a Festa del Poble Bretó organitzada per la Union Démocratique Bretonne a Brest els dies 15 i 16 d'octubre anteriors. En canvi no es va poder anar al congrés anual del Sinn Féin però s'hi trameté un comunicat de solidaritat en uns moments en que el govern britànic el pretenia il·legalitzar. L'intercanvi de salutacions era un dels pocs aspectes en que es podien materialitzar les relacions internacionals de Nacionalistes d'Esquerra, tant per manca de possibilitats econòmiques com d'infraestructura. Tot hi així, s'anaren mantenint relacions més o menys periòdiques amb l'UDB, l'SNP, Euskadiko Ezkerra, LAIA; el BNG, el Sinn Féin, el MIR Xilè, l'OAP palestina, el Front Polisari, el Moviment Cors per l'Autodeterminació... La Secretaria de Relacions Internacionals havia passat un any abans a formar part del Secretariat de Nacionalistes d'Esquerra per tal de mirar d'intensificar i de seguir més de prop aquests contactes.

9. De Nacionalistes d'Esquerra a l'Entesa de l'Esquerra Catalana: la fi d'una organització, la pervivència d'un projecte.

Passades les eleccions municipals, Nacionalistes d'Esquerra insistí en la necessitat d'un gran pacte nacional i d'esquerres i tornà a acostar-se a ERC i al PSUC. La resposta d'ambdós partits fou, un cop més, negativa, tant respecte a un pacte tripartit, com respecte a un pactes bilaterals amb Nacionalistes d'Esquerra. El PSUC exigia la integració a les seves llistes en les futures eleccions al Parlament de Catalunya com a pas previ a qualsevol pacte, cosa que Nacionalistes d'Esquerra considerà innegociable.

Pel novembre de 1983 la premsa comentava la possible creació d'una nova coalició nacionalista entorn a Nacionalistes d'Esquerra. Temps enrera havia arribat a semblar possible una entesa amb ERC a la que s'hi podrien afegir altres independents, però en aquell final d'any ja no es veia gens clar. ERC seguia volent que qualsevol acord electoral es fes sota les seves sigles mentre que Nacionalistes d'Esquerra demanava una coalició d'igual a igual.

Felip Solé Sabarís, exsenador de l'Entesa dels Catalans i exregidor socialista de l'Ajuntament de Barcelona, junt amb altres polítics independents, va promoure un manifest pel reagrupament de l'esquerra nacionalista. Un altre dels promotors fou mossèn Josep Dalmau, que a les anteriors eleccions havia fet campanya per ERC. El manifest presentat estava signat, entre altres personalitats, per Joan Oliver, Paco Candel i Sebastià Serrano. La idea era la de propiciar una coalició entre ERC i Nacionalistes d'Esquerra i, si aquesta no fos possible, d'afegir-se com a independents a Nacionalistes d'Esquerra.

L'Assemblea General de Representants de Base de Nacionalistes d'Esquerra celebrada el 18 de desembre de 1983 decidí no acceptar una contraoferta d'ERC malgrat les pressions rebudes per part d'independents, per tal de que s'acceptés un pacte. Una carta pública signada per diferents personalitats, com ara Pere Quart, Montserrat Roig o Manuel de Pedrolo, demanava una entesa entre Nacionalistes d'Esquerra i ERC. Nacionalistes d'Esquerra s'ho plantejava, no només com una coalició merament electoral, sinó com un primer pas cap a una confluència de les forces de l'esquerra

catalana mentre que des d'ERC semblava que es plantegés més aviat com una absorció.

El gener de 1984, Jordi Carbonell declarà: **«Nosaltres som partidaris de promoure un bloc d'esquerra nacional, que hauria de tenir un mínim pel que fa a la defensa dels drets nacionals: la defensa del dret d'autodeterminació».**

En aquells moments, existia un sector de «renovadors» dins ERC, encapçalats per Jaume Nualart, decidit a pactar amb Nacionalistes d'Esquerra, en contra de la voluntat de la direcció d'Heribert Barrera, «per desmarcar-se del centrisme convergent i del centralisme socialista», afirmaven. El sector de Nualart estava enfrontat a Barrera pel suport que ERC donava a Jordi Pujol.

El Consell Polític de Nacionalistes d'Esquerra celebrat el 15 de gener per preparar les properes eleccions al Parlament de Catalunya creà una comissió d'enllaç amb els sectors i grups que es considerà que podien confluïr en la formació d'un Agrupament de l'Esquerra Catalana i que, de moment, es formà amb els independents i amb el sector renovador d'ERC.

Al febrer es seguia parlant de la possibilitat d'anar a les eleccions amb ERC. Fins i tot s'havien pactat unes llistes, sota les seves sigles, amb Jordi Carbonell al número tres, Felip Solé Sabarís al cinc i Joan Armet al nou. Carod-Rovira aniria com a cap de llista per Tarragona i era un dels impulsors d'aquesta entesa, convençut de la utilitat del pacte unitari. Però ERC no volia a les llistes cap dels seus «renovadors», com Nualart, i Barrera va anar contemplant amb les negociacions obertes. Solé Sabarís comentà que si no s'hagués perdut tant de temps amb les negociacions i s'hagués fet una candidatura forta, aquesta s'hagués pogut convertir en la tercera força de Catalunya. Per a aquesta possible llista tenien ja el suport d'Olga Xirinacs, Montserrat Roig, Fèlix Cucurull, Manuel de Pedrolo i altres personalitats.

El 8 de febrer s'establí una «comissió d'enllaç» que posteriorment acordà participar a les eleccions amb el nom d'Entesa de l'Esquerra Catalana (EEC). Entretant s'anaren constituint comissions d'enllaç a nivells local i comarcal. El mateix 8 de febrer la comissió feu públic un text, el «Manifest de la Comissió d'Enllaç de l'Entesa de l'Esquerra Catalana», on els tres grups signants afirmaven en-

gegar **«un projecte polític nacional i d'esquerres que permeti unir les classes populars catalanes. Un projecte que parteixi del principi del dret a l'autodeterminació, que es proposi la conquesta dels nivells més alts possibles d'autogovern, per poder donar solucions als problemes de la nostra societat, especialment els de les classes i sectors més oprimits (...) Les properes eleccions poden ser un primer pas vers la consolidació d'aquest objectiu».**

Els tres caps visibles del pacte eren Jordi Carbonell per Nacionalistes d'Esquerra, Jaume Nualart pels Renovadors d'Esquerra i Felip Solé Sabarís pels Independents per l'Esquerra Nacional — entre els que es trobaven socialistes i nacionalistes independents com Ignasi Fina o Josep Dalmau—, que el desembre de 1985 fundarien l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra.

El 26 de febrer, Nacionalistes d'Esquerra ratificà l'acord en una Assemblea General Extraordinària de Representants de Base i acordà incloure a les llistes als següents candidats: per Barcelona Jordi Carbonell, Joan Armet, Sebastià Ribes, Xavier Garcia, Antoni Montserrat, Ignasi Perramon, Josep Huguet, Jaume Olive-

ras, entre altres. A les altres circumscripcions s'acordà donar llibertat a les respectives assemblees, però la de Tarragona ja comunicà el primer lloc de Josep Lluís Carod-Rovira i el segon d'Antoni Oliach, regidor de Reus. A partir d'aquí es posaren en marxa nombrosos actes de precampanya per tot el territori per presentar la nova candidatura.

Les condicions bàsiques de Nacionalistes d'Esquerra per poder establir un pacte eren, la independència de lligams orgànics amb organitzacions polítiques espanyoles, el seguiment d'una política nacional i d'esquerres independent de CiU i del PSC, la superació del reformisme a través d'un procés constituent català i la voluntat de confluïr en una organització comuna. Pel març, es constatà que amb aquestes premisses no es podia anar més enllà de l'actual EEC i es donà com a bona aquesta entesa, sempre amb la voluntat d'anar-hi incorporant altres grups i persones.

Però un sector de Nacionalistes d'Esquerra, encapçalat per Joan Oms, va manifestar el seu desacord amb la nova coalició per anar a les urnes. Aquest sector criticava l'excessiu electoralisme del moviment que, obsessionat precisament

1984

CARTELL DE L'ENTESA DE L'ESQUERRA CATALANA A LES ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA.

pels resultats a les urnes i vivint sobre els successius fracassos, deien que semblava més un moviment estètic que no pas polític. Recordaven que el darrer any, l'informe polític general de Nacionalistes d'Esquerra havia apuntat dos sentits bàsics d'actuació: el reforçament del moviment de Nacionalistes d'Esquerra i l'intent d'emplaçar en un front ampli a l'esquerra nacionalista catalana. Oms criticava que només s'havia treballat en el segon sentit, i només per una unió amb ERC, que a més havia fracassat. Aquest sector acabaria poc temps després creant la Coordinadora d'Assemblees de Nacionalistes d'Esquerra, una escissió que més endavant passaria a denominar-se Moviment d'Esquerra Nacionalista (MEN).

El 7 d'abril començava la campanya i el 29 d'abril es celebraren les segones eleccions al Parlament de Catalunya. L'Entesa de l'Esquerra Catalana va recollir 35.937 vots (1,25%) i no s'obtingué, altre cop, cap acta de diputat. Per circumscripcions els resultats foren: Barcelona, 24.702 vots (1,12%); Girona, 3.861 vots (1,56%); Lleida, 2.913 vots (1,63%) i Tarragona, 4.461 vots (1,82%).

El fracàs electoral es justificà aquest

cop per la gran força d'atracció de Pujol i CiU, que deixà tant ERC com l'EEC molt afeblides. En l'anàlisi postelectoral, Josep-Lluís Carod-Rovira apuntava com a raó del fracàs el canvi permanent de noms dels projectes i els canvis constants d'aliats, al mateix temps que es reafirmava en l'existència d'un gran espai per l'esquerra d'alliberament nacional. Respecte a l'EEC, Carod-Rovira afirmava que s'havia «**d'anar posant les bases, lentament però ferma, d'una esquerra nacional avui difícil de vertebrar, però possible [...] recollint, en definitiva, tota la tradició plural de l'esquerra d'aquest país: la tradició republicana i l'aportació llibertària [...]**».

El 17 de juny es celebrà la Conferència d'Obertura del Procés Constituent de l'Entesa de l'Esquerra Catalana. Nacionalistes d'Esquerra va prendre l'acord d'autodissoldres en el moment de cloure aquest nou procés constituent. En aquesta conferència s'escollí el Consell General de la nova formació, on 18 membres d'elecció directa (d'un total de 30) corresponien a Nacionalistes d'Esquerra: Jordi Altarriba, Joan Armet, Jordi Carbonell, Josep-Lluís Carod-Rovira, Xavier Garcia, Josep Hugueta, Octavi Julià, Manel Martínez, Toni Montserrat, Magda Ora-

nich, Marc Palmés, Ignasi Perramon, Martí Pujol, Jaume Renyer, Sebastià Ribes, Josep Rubirosa, Francesc Rocasallers i Jordi Vicente.

També en aquest marc es va aprovar la declaració de principis en la que es definia a l'Entesa de l'Esquerra Catalana com un moviment polític organitzat, i com un dels principals objectius polítics **«el dret a l'autodeterminació, inclòs el dret a la independència i a la construcció d'una alternativa econòmica de superació del sistema capitalista, en el camí cap al socialisme»**. Al mateix temps es seguia apostant per la unitat d'acció dins l'espai de l'esquerra nacionalista.

Un discurs tan conegut com difícil de posar a la pràctica. Nacionalistes d'Esquerra fou segurament un moviment avançat al seu temps. L'esperit unitari, l'assemblearisme, la varietat de nous fronts que va obrir i va mantenir actius, juntament amb la participació i el suport de multitud de destacades personalitats de les arts i la cultura van fer d'aquest moviment una formació política tan atípica com excepcional i innovadora que, malgrat tot, no arribà a connectar amb els electors tal com s'esperava. No hi ha cap dubte que el seu pensament i el seu

treball durant aquell temps va deixar un pòsit al país que anà donant els seus fruits els anys posteriors, tant en l'assumpció social de moltes de les noves propostes que Nacionalistes d'Esquerra popularitzà, com en el propi planter de polítics que aquella experiència representà.

ENTREVISTES

1982

«TÍSNER» I JORDI CARBONELL GRAVANT L'ESPOT DE LES ELECCIONS
A LES CORTS GENERALS

✱ MONTSERRAT MANENT ✱

JORDI ALTARRIBA

BARCELONA, 1947
EDITOR

«La imatge de NE volia recollir la tradició de l'esquerra independentista però innovant-la»

→ ÀNGEL RAMOS

La teva vinculació a NE, com es produeix?

Entro a militar al FNC el 1968. Era el moment en què s'estava gestant el maig francès i tota la moguda del 68 i dintre del FNC, el PSAN. Sóc de l'executiva del PSAN a partir del 1973 i el gener del 1977 pleguem del PSAN perquè perdem la batalla davant Josep Guia i els seus i treballem com a col·lectiu primer independentment i després al BEAN i el 1980 ens vinculem a NE. Al començament no hi participo, havia plegat del BEAN i tot allò em semblava una lluita fratricida, però després sí que m'hi involucro.

La imatge corporativa de NE, en bona part va ser una decisió teva, no?

Més aviat de l'estudi on estàvem. No saltres teníem un estudi que es deia Encaix, on hi havia entre d'altres el Martí Metge, que ara milita a ERC. I amb el Víctor Vilaseca, que era i és més dissenyador gràfic i també el Miquel Alzueta que aleshores estava de secretari de NE vam decidir la imatge corporativa de NE. No saltres estàvem mig vinculats a NE encara que no tinguéssim carnet. Hi simpatitzàvem. En destacaria, en certa manera, que la imatge volia recollir la tradició

de l'esquerra independentista però innovant-la i fent-la diferent i recollint el triple alliberament que precontitzava NE: alliberament nacional, de classe i personal.

L'experiència entre la gent de partits i la gent que no tenia una militància prèvia, va ser fàcil?

Diria que sí, potser hi havia més recel entre els que veníem del PSAN del 1977 amb els de l'Huguet, que havien plegat del PSAN el 1979. Amb la gent que no tenia militància prèvia o els que van venir d'altres partits, que en certa manera tenien la fe del convers, no hi havia grans discrepàncies. La gent que venia del PSAN teníem un punt de cremats: aquella sensació que aquell projecte que tenies, no ha funcionat, te l'han fotut en l'aire i no l'has sabut gestionar.

Amb NE, el dia millor és el dia abans de les eleccions del 1980 al Parlament de Catalunya. A partir d'aquell dia és una espècie de mort anunciada. El fet de no haver tret cap diputat va ser letal.

Per què va fracassar allò?

Comparteixo el que diu sovint en Joan Armet. Ell sempre explica que el dia de les eleccions va anar a un col·legi electoral i algú li va dir: «Molt bé, els he votat a vostès els d'Esquerra». O sigui, el nom

no va quallar. Els vots que va treure ERC són brutals, no els havien somiat mai. Ens van xupar molt vot. El dia abans de les eleccions vam omplir el Palau d'Esports i vam tenir menys vots! Es va confondre el missatge. Si haguéssim anat amb el BEAN potser haguéssim tret dos diputats. A les eleccions al Congrés dels Diputats del 1982 vam anar a les eleccions amb un lema que es deia «El vot lleial, el vot de la fermesa» i uns quants vam pensar que aquests eslògans eren més aviat eslògans del passat. No anava per aquí la cosa. Vam intentar totes les vies però no ens en vam sortir. Cada cop érem menys.

Actualment ets un dirigent d'ICV...

Amb la perspectiva de l'esquerra nacional només hi havia ERC i PSUC i decidim reforçar aquest àmbit. Pensem que tenim millor resposta. Clar, en aquell moment en Joan Hortalà marca molt. L'ERC d'aquell moment és molt diferent de la que pot ser després. En Carod, l'Huguet fan una aposta més estratègica, a mig termini pensant que poden transformar el partit i se'n van de NE. Nosaltres els que quedem a NE i que en una rebrotada hem incorporat nous col·lectius i afegim Entesa a Nacionalistes d'Esquerra per remarcar aquest fet d'ampliació fem una

aliança no tant a llarg termini sinó que diem que l'esquerra nacional catalana està molt malament i apostem per una aliança de PSUC, PCC i nosaltres per mirar de jugar un rol polític, El que passa és que poc després d'entrar ens falla la gent de Manresa, de Vic i després els joves. I això, en aquell moment, ens deixa afeblits davant el PSUC

Avui, que ja no treballem com a partits dins ICV sinó com a adherits individualment, per sort el sector més nacionalista, més catalanista d'ICV, no és el que procedeix de NE sinó que és gent de la nova fornada. ICV és el partit que té la direcció més jove, hi ha hagut una renovació total. Nosaltres, la gent de NE que milita a ICV i que som els hereus legítims i legals d'aquella experiència que fou NE, creiem que hem fet moltes aportacions a la teoria i a la pràctica d'ICV i ens hi sentim molt còmodes dins d'ICV.

JOAN ARMET

BARCELONA, 1942
ECONOMISTA

«Moltes formes que avui en dia es consideren modernes i novedoses ja les va inventar NE»

→ ÀNGEL RAMOS

Quin és el teu periple polític abans de NE?

Vaig iniciar la meua activitat política a partir del 1962 en què em vaig incorporar al FNC. Després vaig ser un dels fundadors del PSAN. I quan va sorgir la idea de NE em va semblar que podia servir per superar el període de múltiples escissions que s'estava registrant en aquell moment i de manca de sentit de la realitat que davant de la nova etapa política havia caigut el nacionalisme d'esquerrers. Em vaig incorporar a NE fins ara que sóc membre de la secretaria política d'ICV i president de la mesa del Consell Nacional d'ICV.

Per què a les eleccions al Parlament de Catalunya del 1980 no va ser possible un acord de tots aquells qui us reclamàveu del mateix àmbit ideològic, de l'esquerra nacional?

A NE ja hi havia gent de procedències molt diferents. Per altra banda hi havia gent que s'havia agrupat al voltant del BEAN i de la figura d'en Xirinachs, una persona que ens semblava que tenia escassa visió política. NE representava una vocació d'intervenció política directa i normalitzada i el BEAN tenia unes acti-

tuds que portaven a una política de caràcter molt testimonial.

La derrota de NE va propiciar un procés lent de descomposició de l'organització?

Vam pecar d'un excés d'optimisme, de pensar que en sis mesos podíem construir una nova organització política, aglutinar i vertebrar sectors que no havien treballat entre ells i sense que existís un nucli aglutinador important. Jo crec que malgrat tot vam aconseguir una cosa molt important: vam donar una nova visió política a l'esquerra de Catalunya. Coses que avui en dia semblen normals com és l'ecologisme, el pacifisme, el feminisme, com és considerar les llibertats personals en l'eix de la lluita de les esquerrers, penso que són aportacions que va fer NE i que avui, d'una manera o una altra, continuen pervivint en els partits en els quals hem continuat alguns de nosaltres. El problema que vam tenir és que el pes de l'intel·lectual dins de NE va ser superior al pes del polític i amb això em refereixo a que hi havia una tendència més ètica que no política en les orientacions que va prendre NE. I en no treure representació —la política en una situació democràtica bàsicament es juga a partir de les institucions—, les coses es

van anar precipitant. Amb tot, també des del punt de vista organitzatiu, NE va representar una novetat en el panorama polític català. Les formes d'actuació assembleària, la capacitat de participació i de decisió de tots els militants, el no burocratisme, van ser aportacions positives. Moltes formes que avui en dia es consideren modernes i novedoses ja les va inventar NE en el seu moment.

I més enllà de les sigles, com veus el moment actual de l'esquerra nacional?

El veig bé. El govern tripartit és una experiència extraordinàriament positiva perquè parteix d'un fet real i és que les esquerres a Catalunya som diferents però no som antagòniques. La capacitat de convivència que ha demostrat el tripartit és positiva i jo des d'ICV i altres des d'altres llocs estem intentant bastir una esquerra d'avui que sense abandonar els seus principis bàsics, llibertat, igualtat i solidaritat, enllaci amb els problemes nous i cabdals de la nostra societat com per exemple l'ecologisme i les llibertats personals com a fonament d'una nova societat i, naturalment, la solidaritat internacional.

1982

GRAVACIÓ DE L'ESPOT ELECTORAL
A LES ELECCIONS AL CONGRÉS
DELS DIPUTATS.

D'ESQUERRA A DRETA: JOAN ARMET, JORDI
CARBONELL I MAGDA ORANICH.

✱ MONTSERRAT MANENT

JOSEP BARGALLÓ

TORREDEMBARRA, 1958
CONSELLER EN CAP
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

«L'ideari de NE és el pal de paller
de la política catalana en aquests moments»

→ ÀNGEL RAMOS

De quina manera es produeix la teva vinculació a NE?

Militava al PSAN. Hi va haver un grup de gent que va marxar i va fundar el Moviment d'Unificació Marxista (MUM), entre els quals hi havia Josep-Lluís Carod-Rovira. No vaig marxar en aquest moment, però al cap dels anys, quan el MUM passa a ser altres coses, com el BEAN, i posteriorment NE, acabo abandonant el PSAN. Un temps després, a principis dels 80, començo a col·laborar amb NE.

Com definiries NE?

NE era segurament el partit que en aquell moment tenia la raó —la proposta política més clara de futur en el sentit de plantejar que el nacionalisme català havia de ser d'esquerres i que l'esquerra catalana havia de ser nacionalista— però en un moment encara de transició, en què els paràmetres eren uns altres, en què es venia d'una tradició molt diferent i que a més hi havia unes hegemonies, especialment en el camp de l'esquerra, que feien impossible que el missatge pogués ser fructífer.

A les primeres eleccions al Parlament

de Catalunya el nacionalisme progressista s'hi va presentar dividit. Per què no fou possible un acord electoral?

Perquè al nacionalisme progressista li va costar molts anys entendre que a les eleccions s'hi anava per intentar guanyar-les, no només per expressar el missatge pur. El missatge pur l'has d'explicar i practicar cada dia però les eleccions s'han de guanyar, i es guanyen amb candidatures potents i que aglutinin. Hi ha un cert sector de l'independentisme que encara està situat en aquest àmbit avui dia, però a la llarga la majoria ha entès que la societat es transforma no només, però també, a base d'eleccions. I que si et presentes a les eleccions és per treure representació i no quedar-te en la marginalitat.

NE generà una àmplia il·lusió entre molta gent però no aconseguí representació parlamentària. Per què?

Crec que va generar una àmplia il·lusió no en molta gent sinó en un sector molt concret de gent. És a dir, en el món intel·lectual, universitari i en el món de certa opinió publicada va generar molta il·lusió, però no va passar d'aquí. I el problema va ser que NE en els primers anys va creure que aquest món era important per transformar la societat. Segurament

ho és per transformar-la a la llarga, però per guanyar les eleccions s'ha de sortir al carrer, estar amb el contacte amb la gent, les associacions... I aquí NE no hi va tenir cap tipus d'entrada, excepte en casos molt concrets i aïllats.

Més enllà del fracàs electoral, què aportà NE al panorama polític català del moment? Quin balanç en fas?

Crec que va aportar la llavor del futur. El futur ha existit gràcies a què NE tenia uns plantejaments que eren de modernitat, i que van servir per regenerar molts partits polítics, especialment dos, Hi ha una regeneració del PSUC cap a Iniciativa per Catalunya. I hi ha més lenta però més potent a la vegada d'ERC, que sense NE tampoc no s'entén, encara que no sigui l'únic ingredient. En aquest moment les dues forces polítiques que aporten sensibilitats diferents al socialisme tradicional en el govern de la Generalitat i a molts ajuntaments de Catalunya deuen molt a NE.

Segons el teu parer, quina valoració en fas de l'actual moment de l'esquerra nacionalista?

Sens dubte, és el millor moment des dels anys de la República. En aquests moments els debats importants de polí-

ca catalana se centren en temes com l'autodeterminació, el concert econòmic, la definició de Catalunya com una nació, o la presència de Catalunya en el món. Això és l'ideari de NE i això és el pal de paller de la política catalana en aquests moments.

CIRCA 1979

JORNADA DE FORMACIÓ DE NACIONALISTES

D'ESQUERRA A TARRAGONA.

TAULA RODONA SOBRE LA LLENGUA AMB

SEBASTIÀ SERRANO I JORDI CARBONELL,

MODERADA PER JOSEP BARGALLÓ.

ERNEST BENACH

REUS, 1959
PRESIDENT DEL
PARLAMENT DE CATALUNYA

«NE va ser una aventura utòpica, romàntica, gairebé impossible, però absolutament necessària»

→ ÀNGEL RAMOS

De quina manera es produeix la teva vinculació a NE?

Es produeix molt directament, és a dir, havia tingut algun contacte amb el PSAN sense entrar a militar-hi i, llavors, a partir d'aquí, m'arriba la notícia que s'està organitzant NE com a moviment polític; entro en contacte amb una sèrie de gent de Reus, tenim algun contacte amb el Carod-Rovira a nivell de Tarragona i, a partir d'aquí, un es comença a entusiasmar pel projecte i, per tant, a participar-hi.

Com definiries NE?

Doncs, ho definiria com una aventura utòpica, romàntica, gairebé impossible, però absolutament necessària. Sempre em pregunto què hauria passat si haguéssim entrat al Parlament. Però, bé, en qualsevol cas, era el primer intent seriós d'articular l'independentisme polític al nostre país, des del punt de vista de presència a les institucions.

A les primeres eleccions al Parlament de Catalunya el nacionalisme progressista s'hi va presentar dividit. Per què no fou possible un acord electoral?

No va ser possible perquè suposo que patíem dels mals de sempre, no? En

aquest sentit, crec que la Transició es va fer com es va poder. Segurament que el mal no venia tant de les primeres eleccions al Parlament, sinó, fins i tot, de les primeres eleccions al Congrés dels Diputats, que els independentistes van renunciar-hi i, aleshores, això va provocar una situació de força indefinició. En qualsevol cas, un acord del nacionalisme progressista hauria estat clarament beneficis per al país.

NE generà una àmplia il·lusió entre molta gent però no aconseguí representació parlamentària. Per què?

Doncs no vam aconseguir representació parlamentària perquè, segurament, els missatges potser no eren prou clars i hi havia una certa no diria negativitat en tot plegat, però gairebé. Llavors segurament que no vam saber arribar a presentar-nos com una opció útil, mentre que altres formacions polítiques ho van fer molt millor. Ens vam quedar una mica en el terreny bàsicament de la teoria.

Més enllà del fracàs electoral, què aportà NE al panorama polític català del moment? Quin balanç en fas?

Bé, hi va aportar, entre altres coses, molts dels quadres que avui dia són en diversos partits, però que tenen respon-

sabilitats molt importants, per exemple, no? I hi va aportar també, diria, el primer intent seriós, com he dit abans, que el nacionalisme d'esquerrés, l'independen- tisme polític pogués tenir representació parlamentària, cosa que evidentment va passar amb ERC, però també, després, amb el temps, s'ha anat incrementant. Crec que la força actual d'ERC és la suma de moltes coses, moltíssimes: de la història, de la tradició, de l'ERC dels anys 70, de la lluita contra el franquisme, de la gran funció que va fer gent com Heribert Barrera... i una petita part penso que també els Nacionalistes d'Esquerra hi van aportar el seu granet de sorra. El balanç, evidentment, és positiu, perquè una aventura d'aquestes no es pot entendre d'una manera que no sigui positiva. Penso que tots els que hi vam passar, personalment, en tenim un excel·lent record i tots vam aprendre molt.

Segons el teu parer, quina valoració en fas de l'actual moment de l'esquerra nacionalista?

L'actual moment de l'esquerra nacionalista és bo, però encara no òptim. Penso que encara podem créixer més i, en definitiva, segurament que ara podem convertir-nos en l'espai hegemònic d'aquest país, des del punt de vista polític.

Per fer-ho, cal, segurament, superar encara alguns elements que potser no acabem, tots plegats –no ERC, sinó tots plegats–, de definir prou bé. Ara, és evident que aquest país només aconseguirà la llibertat plena i tindrà clar quin ha de ser una mica el seu perfil social quan l'esquerra nacionalista tingui realment un paper encara més destacat en el que és el context polític català.

MARÇ 1980
CARTELL ELECTORAL
DE LA CANDIDATURA AL PARLAMENT
DE CATALUNYA PER LA CIRCUMSCRIPCIÓ
DE TARRAGONA.

✱ MONTSERRAT MANENT

JORDI CARBONELL

BARCELONA, 1924
MEMBRE EMÈRIT
DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

«NE recollia l'esperit més nacionalista i més esquerrà de l'Assemblea de Catalunya»

→ JORDI FERRER / FRANCESC POBLET

Per què neix NE?

Neix per un descontentament sobre la manera com anava la Transició. La Transició no va ser el resultat d'una tensió i sense tensió no hi ha avenç. El que hi havia hagut era claudicació en alguns moments i en alguns altres cessió, seguit... Es tenia un complex de por intern però no es tenia consciència de la por que nosaltres fèiem als altres.

De cara a les primeres eleccions al Parlament de Catalunya, el desembre de 1979 ens vam reunir una sèrie de persones que havíem estat en aquesta línia; en Josep Maria Espinàs, la Magda Oranich, en Marc Palmés, en Joan Armet, en Josep Ferrer, que va treballar moltíssim... Nosaltres preteníem, tenint en compte quina era la situació del moment, agrupar el FNC i el PSAN. Això només va ser possible en part. De fet, s'hi van afegir també gent d'altres procedències i també dels moviments socials emergents. Vam intentar també un acord amb el BEAN però aquest acord va fracassar perquè en aquest grup hi havia gent que procedia d'una tradició marxista leninista que opinaven que quan es tractava amb un altre se'ls havia de fuetejar. La seva teoria era que quan t'has de posar d'a-

cord amb un altre el que has de fer és donar-li garrotades perquè així el debilites...

Com recordes aquella primera campanya?

Va ser la millor campanya de NE i on vam treure el millor resultat que va tenir NE. Una campanya molt compacta i molt eficaç. Teníem un problema de base i és que no disposàvem d'un gruix econòmic important. Els diners els aconseguíem a partir de crèdits individuals. I de les aportacions d'Antoni Malaret, aleshores alcalde de Sant Just Desvern i dels diners que aconseguia en Lluís Llach. La falta de diners va ser un inconvenient molt gran al qual cal afegir que nosaltres ens vam despertar tard, el temps de preparació va ser petit. I també cal considerar el fet que NE era un moviment polític i no pas un partit. No teníem tensions internes i estàvem molt d'acord. Entre nosaltres molts érem socialistes, alguns, molt pocs, comunistes i d'altres nacionalistes i prou. Malgrat això un partit organitzat és una cosa més eficaç que no pas un moviment assembleari que té un cert punt, no diria de desordre però on no hi ha la disciplina compacta que requereix un partit polític i que és el que funciona per anar a les eleccions. NE recollia un

cert esperit de l'Assemblea de Catalunya, l'esperit més nacionalista i més esquerrà.

Com és que no va ser possible consolidar, en aquell moment, l'espai de l'esquerra nacional?

En aquells moments a ERC hi havia una presència molt gran de liberals. I els plantejaments de NE eren d'esquerra democràtica. Hi havia socialdemòcrates, socialistes i comunistes. Ens vàrem presentar sols i no ens en vam sortir. No s'han de buscar excuses. En una etapa posterior sí que hi va haver temptatives d'arribar a un acord amb ERC. T temptatives que alguns, dins de NE van boicotejar. I dins d'ERC també n'hi va haver alguns, que ara ja no hi són, que van posar-hi traves. Al final però, la immensa majoria de la gent que era de NE avui són a ERC.

Tu concretament t'incorpores a ERC el 1992

Abans de 1992 ERC va fer un canvi ideològic important que va ser la reivindicació de la independència. A la darrerria de 1991 es formà un grup, amb el nom de Reagrupament dels Nacionalistes d'Esquerra, que, el 10 de gener de 1992, signà un manifest, encapçalat per Avel·lí

Artís Gener i jo mateix, proposant l'ingrés a ERC. El grup incloïa, entre molts d'altres, persones tan significatives com Ignasi Perramon, Francesc Codina, Lluís Solà, Josep Pinyol, Jordi Xena, Jordi Cots, Josefina Mases, Hortènsia Curell, Jordi Morera, Anna Almazan... El Tísner i jo vam anar sempre de tronc, des de la fundació de NE i ja abans, en l'Assemblea de Catalunya. La meva amistat i la meva admiració pel Tísner han estat infinites. Una altra persona amb qui vaig tenir una gran amistat i una gran admiració i que va donar suport inicialment a NE i que després va passar a donar suport a ERC és en Joan Oliver «Pere Quart» que va escriure l'auca de NE, amb dibuixos d'en Tísner,

Quina valoració de conjunt fas d'aquella experiència?

Allò va ser un clam contra una situació que s'estava deixatant en el conjunt de les forces polítiques i NE va tensionar els plantejaments. Allò no va ser una cosa inútil. Em sento orgullós d'haver estat de NE, no abduco del que defensava a NE, que en bona mesura ara defensa ERC.

OCTUBRE 1982

CARTELL D'UN MÍTING-FESTA DE LA CAMPANYA AL CONGRÉS DELS DIPUTATS.

FRANCESC CODINA

GRANOLLERS, 1954
PROFESSOR
DE LA UNIVERSITAT DE VIC

«L'objectiu de NE era superar la grupuscularització de l'esquerra independentista del moment»

→ ÀNGEL RAMOS

Políticament, d'on vé en Francesc Codina?

Em vaig afiliar al PSAN el 1972 i en vaig ser membre del comitè executiu a partir del 1977. El 1979 vaig formar part del sector que va participar en la construcció de NE, juntament amb en Josep Huguet, en Llerinós... Dins del PSAN hi va haver una divergència entre dues posicions estratègiques absolutament oposades. Una no acceptava la situació política que s'havia creat amb la reforma i era partidària d'una estratègia rupturista, a l'estil d'Herri Batasuna i els altres érem conscients que la situació dels Països Catalans era diferent i que calia, sense renunciar a cap dels objectius, adaptar-hi les formes de lluita. Vam intentar mantenir el nostre PSAN dins de NE durant un parell d'anys, però ens vam autodisoldre dins de NE.

A les primeres eleccions al Parlament de Catalunya no es pot aconseguir la unitat de tot el nacionalisme d'esquerra. Les diferències eren d'ordre personalista o tenien més gruix?

Penso que el personalisme hi va tenir un gran pes. Totes les persones i organitzacions que havien confluït a NE defensà-

vem un procés d'unitat per la base, mentre que el BEAN encapçalat per Xirinachs volia un pacte entre el BEAN i NE, la qual cosa desvirtuava tot el moviment que estàvem impulsant perquè l'objectiu era crear una plataforma nova de l'esquerra independentista que superés la grupuscularització que hi havia hagut fins aquell moment.

Com era la implantació de NE a Osona?

A Osona el PSAN ja hi tenia una implantació bastant important. La implantació de NE a la comarca es va fer a partir del PSAN. Hi van destacar en Lluís Solà que havia sigut regidor a l'Ajuntament pel PSAN, en Josep Romeu que va ser regidor a la segona legislatura per NE i tot d'altra gent, independents sobretot, molts d'ells procedents de l'Assemblea de Catalunya. Inicialment es va constituir amb molta força, amb unes assemblees locals molt nodrides i amb una participació molt alta que es va anar diluint després del segon fracàs a les eleccions generals de 1982.

I a les municipals, com va anar la cosa?

De candidatures amb les sigles de NE, n'hi va haver molt poques. A més de Vic.

també es va intentar a Manresa, on a les eleccions anteriors Ignasi Perramon havia estat regidor del PSAN, però aquesta vegada no vam obtenir cap representació. En total es van obtenir més de cent regidors amb candidatures d'independents o amb coalicions amb altres partits. Era una època en què costava fer candidatures municipals, perquè hi havia poca gent que es volgués comprometre amb una opció que tenia poques possibilitats electorals d'entrada.

Fins a quin punt ERC es pot sentir el legítim hereu de NE?

El corrent principal de NE i, sobretot, la seva base social i electoral avui es troba a ERC, sens dubte. El que passa és que ERC ha tingut també altres aportacions, des de la Crida a la Solidaritat fins a Catalunya Lliure. Certament, la major part de l'herència de NE es troba a ERC, però això no vol pas dir que no hagi exercit una certa influència en altres forces polítiques, com ara ICV, en els plantejaments de nova esquerra, d'ecologisme...

ARMAND DE FLUVIÀ

BARCELONA, 1931
ASSESSOR D'HERÀLDICA
I GENEALOGIA

→ ÀNGEL RAMOS

«Des de l'Assemblea de gais de NE vam aconseguir canviar certs tòpics ofensius»

Fa vint-i-cinc anys, políticament on et trobaves?

Acabava de sortir de Convergència Socialista de Catalunya. Quan Convergència Socialista es va fusionar amb el PSOE uns quants ho vam deixar córrer: en Fèlix Cucurull, en Santiago Albertí i uns quants més. Aleshores en Max Cahner, que ja coneixia de la Gran Enciclopèdia Catalana, em va cridar per assistir a una reunió a Pompeia on s'estava començant a gestar NE i m'hi vaig vincular.

Abans de Convergència Socialista tu formaves part del secretariat polític de Catalunya del comte de Barcelona. Què era i per què t'hi vas involucrar?

A l'època que estudiava dret a la universitat considerava que la manera menys violenta i millor per sortir de la dictadura franquista era la monarquia perquè en aquells moments ni l'església ni la banca ni l'exèrcit haguessin donat suport a la república que representava el que representava. Creia en una monarquia democràtica, constitucional, parlamentària. i em vaig abocar a la militància, diguem-ne, monàrquica al costat de gent com Antoni de Senillosa, Santiago Nadal, Antoni Muntanyola, el comte de Mont-

seny... i vaig estar represalitat i engarjolat dues vegades. Quan el príncep va jurar els principis del Movimiento i el pare va dissoldre el seu consell privat i el secretariat polític, vaig deixar-ho córrer. Però vaig seguir fidel personalment al que considerava el rei fins que aquest va morir. Fins fa poc era escèptic en formes de govern però ara em sento republicà.

NE va saber captar la importància dels nous moviments socials...

Sí. Vaig ser un dels fundadors de l'assemblea de gais de NE i vaig formar part de diversos òrgans de direcció. A les eleccions al Parlament de Catalunya va haver-hi una votació assembleària i vaig ser el novè més votat. Recordo que això va provocar que alguna gent del FNC es va queixar perquè ells havien tret el número deu i això que un gai els passés per davant no els hi semblava gaire bé. Encara hi havia una certa homofòbia per part d'algú.

Les demandes que formulàveu al conjunt de NE en tant que gais, eren ben acollides pel conjunt del moviment?

Sí. Vam formular alguna queixa perquè recordo que sovint en Carod en els seus discursos parlava de les dones, els joves, els ecologistes, etcètera. Fins que

un dia li vam dir que ja n'estavem cansats de ser els etcètera. També vam aconseguir que certs tòpics i cert llenguatge ofensiu cap als gais, fruit d'una certa inèrcia cultural, anés canviant de mica en mica.

Com valores l'acció d'aquest primer any del tripartit?

Encara els hi dono un marge de confiança a veure què passa amb la qüestió de l'Estatut, de l'autodeterminació, del finançament, de les seleccions catalanes... S'ha d'esperar encara; estic a l'expectativa donant suport i votant ERC però m'agradaria que el que es diu que es farà, es faci.

CIRCA 1981

ACTE AMB ARMAND DE FLUVIÀ

I MARIA OLIVARES.

✱ MONTSERRAT MANENT

JOSEP MARIA ESPINÀS

BARCELONA, 1927
ESCRITOR

«L'entusiasme que es respirava a NE em recordava molt el de la Nova Cançó»

→ ÀNGEL RAMOS

Algunes vegades t'has autodefinit com un «home de fer feines». El teu pas per la política s'ha d'entendre com una «feina» de les moltes que has dut a terme?

Crec que sí. Per haver viscut la postguerra franquista, la meva generació — no sóc pas l'únic — a vegades feia coses que no volia fer. No vull dir que les fessis contra la teva voluntat, sinó per un sentit de deure cívic però sense ganes de seguir per aquest camí. Amb la sensació sempre de temporalitat. Et diuen aquesta cosa tan lletja de polifacètic però jo em sento igual quan escric un llibre, quan faig l'article al diari o quan feia una cançó. I en aquest cas de NE era el mateix; era una peça de la meva persona. No hi havia diferències.

Deies en una entrevista d'ara fa vint-i-cinc anys que «ésser nacionalista d'esquerra és una afirmació substancial que supera l'opció i el vot polític accidental o tàctic (...) trio la llibertat de dir-me com em sento». Avui com ahir, et segueixes sentint nacionalista d'esquerra?

Sí. No he estat mai un home de partit. Vaig estudiar dret i en aquell temps vaig conèixer en Joan Raventós, en «Guti», un

noi que es deia Jordi Pujol... Des de llavors tinc un gran respecte per a tots els líders polítics i perquè en aquells moments se la jugaven, el respecte cívic que en un país normal s'ha de tenir. Ara bé, va arribar un moment en que em semblava una idea bàsica que hi havia d'haver un corrent nacionalista més conservador i un de més esquerrà. Un d'aquests sectors estava clar i a l'altre hi havia un garbuix d'idees, de partits... No hi havia aquell partit català nacional d'esquerreres. I em va semblar que jo hi podia, també, fer-hi feina.

Una representació significativa del món de la cultura es va implicar en el procés de constitució de NE. Per què creus que això es va produir?

Suposo que això hauria passat o ha passat en molts països. I això no sé si és un bon senyal o un mal senyal perquè la prova és que no va tirar endavant. Però és un signe d'identificació amb una possibilitat. Els artistes, els pintors... tenen aquesta fe en l'evolució de la humanitat però s'hi apunten sense convertir-se en polítics perquè deixarien de ser ells.

NE neix per impugnar la Transició i impugnava, pel seu caràcter assembleari, el funcionament tradicional dels par-

tits. Uns objectius massa ambiciosos?

Possiblement sí. Com que vaig entrar sense ser un polititzat tàctic, no em plantejava tot això. No em feia grans plantejaments teòrics. A mi em semblava que hi havia el perill que el país no progressés nacionalment tant com podia fer aprofitant aquell moment si no hi havia una riquesa d'opcions i una viva política i tot quedava paralitzat per un conservadorisme. En el fons, si em distingia una mica d'alguns, era perquè no creia que la meua fos l'opció bona sinó perquè era una opció necessària.

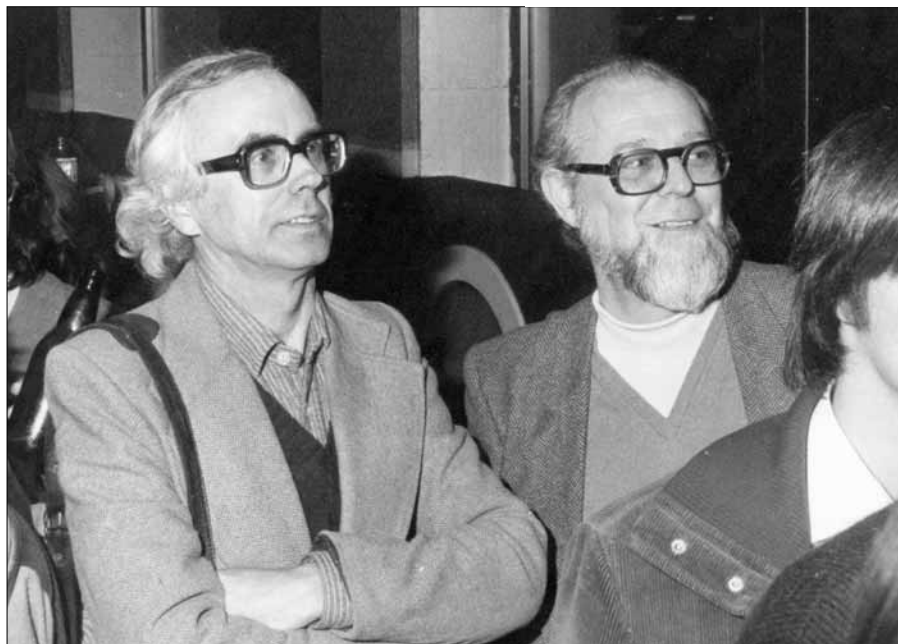
NE va fracassar electoralment però l'esperit aquell d'aplegar el nacionalisme progressista, vint-i-cinc anys després, ha fet fortuna?

Home, d'una altra manera. Al cap de vint-i-cinc anys és evident que no res és igual. El que és curiós és que van tenir els vots que van tenir però vam fer un acte al Palau d'Esports i allò es va omplir. Hi havia una certa flama, un cert entusiasme però molt reduït a uns grups concrets. Un dels motius pels quals jo em vaig involucrar va ser per amistat i admiració amb en Jordi Carbonell, d'una simpatia i d'una generositat magnífica. L'entusiasme que es respirava a NE em recordava molt el de la Nova Cançó.

20 MARÇ 1980

JOSEP MARIA ESPINÀS I JORDI CARBONELL
SEGUINT L'ESCRUTINI DELS RESULTATS
DURANT LA NIT DELS COMICIS
AL PARLAMENT DE CATALUNYA.

* MONTSERRAT MANENT

JOSEP FERRER

BARCELONA, 1941
CAP DELS SERVEIS LINGÜÍSTICS
DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

→ ÀNGEL RAMOS

En quines circumstàncies arriba l'independentisme a la Transició?

El PSAN, just en el moment en què les coses es comencen a precipitar, es dedica a la baralla interna. D'aquí ve l'escissió del MUM. I el FNC havia patit escissions i la sortida dels Cornudella i també es troba molt afeblit. Des del punt de vista organitzatiu i fins i tot ideològic, de cara a poder presentar una alternativa entenedora per al país, l'independentisme entra en el debat de la Transició molt malament, amb el peu girat.

Una mica per resoldre aquest atzucac neix NE...

Sí, justament. NE va ser un intent de fer les coses ben fetes: no barallar-nos per matisos ideològics, establir un marc ampli on poguéssim cabre la màxima gent possible, dins una voluntat d'alliberament nacional i social. Fins i tot en la declaració de principis ni tan sols es parla d'independència; es parla de sobirania. Aquesta voluntat de fer foc nou és un element important —a part les qüestions personals— per a comprendre la dificultat d'entesa amb el BEAN, l'estil del qual xocava molt amb la nova sensibilitat coneguda al voltant de NE.

«La gent que va entendre el projecte de NE hi va posar el coll amb un entusiasme extraordinari»

El caràcter assembleari de NE va ser una nosa de cara a la seva consolidació?

És que de cara a unes eleccions immediates era molt difícil crear un partit de cap i de nou; era més factible invitar tothom a sumar-s'hi sense demanar renúncies prèvies. A la llarga, si els primers resultats electorals haguessin estat mínimament positius, NE hauria esdevingut, sens dubte, un partit polític. No crec que ningú, amb sentit polític, s'hagués cregut mai que això de l'assemblearisme podia durar eternament. Allà hi havia gent de molt bona fe, centenars de patriotes, però no hi havia polítics preparats. Polítics amb fusta de tal devien ser mitja dotzena, una dotzena a tot estirar, i amb molts vicis adquirits per les condicions de la clandestinitat, o, dit altrament, amb molta experiència per adquirir en condicions obertes de lluita democràtica.

I la convivència entre gent de partits i independents va ser fàcil?

Va ser fàcil perquè, de fet, hi havia un objectiu a cobrir que eren les eleccions. Però un cop passat això, i a més a més amb molt mal resultat, és quan van sortir aquestes contradiccions. De tota manera, com que no hi havia ningú amb la voluntat d'imposar res, baralles, pròpia-

ment dites, no n'hi va haver. El que va passar és que l'interès de molta gent minvà ràpidament.

I segons tu, la clau que explica el fracàs electoral, on cal buscar-la?

Doncs que l'electorat no va tenir prou temps per a entendre el projecte i per a distingir-lo d'altres ofertes, que ja eren conegudes. Per exemple, ERC tenia tota una part d'electorat fidel que venia d'abans de la guerra. Era la gent que havia vibrat per la República, per en Macià. Aquests haurien pogut votar NE, però la seva imatge era ERC, no pas NE. Jordi Pujol tenia el seu públic i els socialistes també. Nosaltres, el públic ens l'havíem de fer i no hi va haver temps de crear un espai electoral propi. Vam aconseguir de mobilitzar unes quinze o vint mil persones que van entendre la nova proposta, que eren sobretot sectors professionals i intel·lectuals, professors, gent de la cultura nacional... Amb això es van aconseguir uns quaranta mil vots, que déu-n'hido, però que eren insuficients. Ara, cal dir que en molt poc temps es va fer una cosa que semblava impossible i és perquè la gent que va entendre el projecte hi va posar el coll amb un entusiasme extraordinari.

15 FEBRER 1980

JOSEP-LLUÍS CAROD-ROVIRA
I JOSEP FERRER SUPERVISANT
LA IMATGE GRÀFICA DE LA
CAMPANYA AL PARLAMENT DE CATALUNYA.

* MONTSERRAT MANENT

XAVIER GARCIA

VILANOVA I LA GELTRÚ, 1950
PERIODISTA

«A NE el catalanisme d'esquerres reflexionà per primera vegada sobre la qüestió ecològica»

→ ÀNGEL RAMOS

Ara fa vint-i-cinc anys, què estaves fent?

Treballava a l'*Avui* i políticament el 1974 havia començat a Convergència Socialista de Catalunya i quan vaig veure, no només per l'aliança amb el PSOE sinó també per tota una sèrie de raons com el tema ecològic, que allò no era el que esperava, m'hi vaig desvincular. I quan es va engegar NE m'hi vaig involucrar juntament amb gent del moviment ecologista de Barcelona i de comarques.

Qui conformava l'assemblea ecologista de NE?

Aquesta assemblea la vam muntar a partir d'una sèrie de gent que ja feia uns anys que treballàvem en l'àmbit ecològic en general: des de gent que es dedicava a l'ensenyament, a la investigació, a la crònica periodística i a la divulgació de campanyes com la Campanya de Salvaguarda del Patrimoni Natural del Congrés de Cultura Catalana... Hi havia en Santiago Vilanova, la Montse Ponsa, del Col·legi de Llicenciats, en Rafael Balada, del delta de l'Ebre, en Ramon Folch, en Jordi Sargatal, dels aiguamolls de l'Empordà, en Toni Montserrat, que en aquella època havia fundat el Comitè Antinuclear de Ca-

talunya; en fi tota una sèrie de gent de diversos àmbits professionals i de distintes procedències polítiques que vam veure en el moviment popular de NE una gran possibilitat de treballar conjuntament perquè ni el catalanisme de dretes ni l'esquerrà no havia reflexionat sobre la qüestió ecològica, que no era només una qüestió ambiental sinó d'estructura productiva la conseqüència de la qual era l'alteració dels nostres recursos naturals, el desordre dels nostres ecosistemes i per tant amb una incidència econòmica sobre les classes populars.

En una entrevista del 1980 deies: «Per afrontar els reptes cada cop més sofisticats, ocults i incontrolats del sistema capitalista cal una organització generosa, no dogmàtica i àmplia». NE fou això?

Crec que la intenció era que ho fos. I en algun període, malauradament breu, ho fou, Però com sempre que s'organitzen moviments socials i polítics amplis en el nostre país, aquest temps de treball per desgràcia és massa breu. El 1979 i 1980, quan va engegar el moviment, després de quaranta anys de dictadura i amb una transició que s'estava coent a l'esquena dels interessos populars, vam pensar que la sensibilitat ecolò-

gica podia ser factible per, si més no, fer veure clar una sèrie de coses i sobretot per tenir uns resultats pràctics a l'hora d'encarrilar un futur una mica més conforme per al comú de la gent.

NE va saber recollir el neguit ecologista que es vivia al país?

Aquí lògicament hi ha visions diverses. Dintre d'aquesta assemblea ecologista hi havia qui tenien més pressa que d'altres a l'hora de desencallar la qüestió. Per la nostra sensibilitat la qüestió econòmica i ecològica anava molt lligada. El franquisme va provocar damunt el nostre territori i les classes populars més fotes una clatellada sense precedents. Dintre de NE el que vam procurar és fer veure aquestes contradiccions que podria tenir un catalanisme d'esquerres que no tingués en compte la situació real del territori. I en tot cas, vint-i-cinc anys després, veiem com la qüestió ecològica és central en els partits polítics, no pas perquè hagin estat previsors, sinó perquè la dramàtica realitat del capitalisme globalitzat s'ha imposat per damunt de fronteres, ideologies i classes.

MARÇ 1980

CARTELL ELECTORAL
DE LA CANDIDATURA AL PARLAMENT
DE CATALUNYA PER LA CIRCUMSCRIPCIÓ
DE BARCELONA.

JOSEP GUILLEM

SABADELL, 1919
JUBILAT

«Vam optar per entrar a NE sense perdre la personalitat del FNC»

→ ÀNGEL RAMOS

El FNC té un paper important durant el primer franquisme, en quines circumstàncies arriba a la Transició?

El FNC no va ser un partit amb vocació de poder, més aviat va ser un partit de lluita. Un dels intents polítics del FNC és l'entrada a NE perquè era una projecció prometedora de cara al futur que també va ser frustrada per diferents motius, un d'ells va ser la pròpia ERC que va fer mans i mànigues perquè no prosperés NE. ERC pretenia, amb Heribert Barrera, ser el pal de paller, allò que després va ser CDC. A partir de la refundació d'en Carod i del Colom, la cosa va canviar.

El FNC, doncs, no va saber trobar la manera per tal de fer forat electoralment...?

La primera opció va ser entrar al Pacte Democràtic per Catalunya i no se'n va treure profit. I aleshores el líder indiscutible, Joan Cornudella, va abandonar el FNC i va optar per anar-se'n al PSC.

El debat sobre la incorporació del FNC a NE va comportar discussions. Com ho recordes?

Les dissensions del FNC vénen perquè hi ha els partidaris del Jordi Casas–Sa-

lat, que és una opció, i els qui vam optar per entrar a NE sense perdre la personalitat del FNC. Casas–Salat, el secretari general, s'hi va oposar perquè ERC se suposa que li havia promès un escó. Es convoca un Congrés i els detractors de NE van anar a Madrid per fer-se amb les sigles i ho van aconseguir. Malgrat tot l'últim acte del FNC és entrar a ERC que ja no és l'ERC d'en Barrera i en Fornas, sinó d'una altra generació.

A les primeres eleccions, el 1977, es va intentar un Front d'Esquerres amb en Josep Pallach i qui va trencar el Front d'Esquerres sembla ser que va ser ERC perquè volia el 50% de la candidatura, condició que no és acceptada pels altres perquè ERC ja no és la dels anys trenta. Si hagués viscut el Pallach el nostre país fora un altra cosa. El socialisme democràtic amb arrels autènticament catalanes era el projecte d'en Pallach, un Pallach que tenia una autèntica vocació política.

Recordi'm alguna de les persones del FNC d'aquella època

Hi havia l'Antoni Malaret, que hi aportava diners perquè estava més ben situat que nosaltres i tenia una finca al Montseny que servia per fer reunions i que va ser alcalde de Sant Just Desvern per

ERC, tot i ser del FNC. En Casas–Salat, en Ferrer Mallol, en Josep Maria Casablanques, n'Eugeni Xammar, en Culleré, en Francesc Espriu...

Us vau sentir ben acollits dins NE?

O i tant! Nosaltres estàvem en contra de l'opció d'aquells qui volien un càrrec a qualsevol preu. Hi ha un fet que només conec jo i que val la pena que se sàpiga. En una reunió del FNC entre els partidaris de NE i els d'ERC, en Casas–Salat que tenia promès un lloc dins la candidatura d'ERC que li assegurava l'acta, a mi em va dir, en aquella reunió, que portés el missatge que si ell anava de primer a la candidatura de NE, hi estaria d'acord. Nosaltres vam continuar treballant dins de NE però mai ens hi vam dissoldre. La dissolució definitiva del FNC vé quan pleguem definitivament perquè creiem que hem complert una missió històrica i l'últim servei polític que fem és entrar en bloc a ERC.

I com veus l'esquerra nacional avui per avui?

La veig precària; tot i la bona voluntat de la gent d'ERC no sé si podrem vèncer l'arrelament que a través de les circumstàncies va agafant el PSC, que manen aquí, que manen a Madrid, que tenen els

mitjans de comunicació controlats... El PSC és capaç de carregar-se ERC. Si ERC no creix a costa del PSC, el PSC creixerà a costa d'ERC. I que consti que jo em sento d'ERC, no hi milito perquè ja no tinc esma de fer coses però sí jo hagués de fer alguna cosa la faria amb ERC.

FEBRER / MARÇ 1980

JOSEP FERRER I JOSEP GUILLEM
EN LA «SAMFAINA VALLESANA»
ORGANITZADA PER NE
AL VALLÈS OCCIDENTAL.

✱ MONTSERRAT MANENT

JOSEP HUGUET

MANRESA, 1951
CONSELLER DE COMERÇ,
TURISME I CONSUM
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

«NE era un moviment per a l'autodeterminació i de reacció a una transició amb massa renúncies»

→ ÀNGEL RAMOS

De quina manera es produeix la teva vinculació a NE?

Era dirigent del PSAN i membre del seu Comitè Executiu des del 1976. Uns quants membres del PSAN veiem la necessitat de fer una oferta més àmplia per tal d'aglutinar una sèrie de gent que es definien d'esquerreres però sense arribar al grau de precisió del PSAN, que es definia com un partit comunista i independentista. La proposta de Jordi Carbonell consistia en crear una organització més àmplia formada per intel·lectuals que eren crítics amb el model de transició. Però per fer-ho era necessari comptar amb l'estructura dels partits, i el partit més consolidat i que no havia jugat a la transició era el PSAN.

Com definiríes NE?

Com un moviment per a l'autodeterminació i de reacció a una transició amb massa renúncies. Potser tenia un punt d'ingenu, perquè agrupava totes les plataformes del no. Això va fer que NE fos el calaix de sastre d'uns valors en que tots hi creiem: el progressisme i l'autodeterminació. NE no es pronunciava directament per la independència, però tots ho érem. NE va agrupar aquesta actitud crí-

tica cap a la reforma i volia trencar la polarització dels partits. No hi havia una alternativa que superés aquesta dicotomia entre el catalanisme de dreta, i una esquerra cada cop més espanyola.

A les primeres eleccions al Parlament de Catalunya el nacionalisme progressista s'havia dividit. Per què no fou possible un acord electoral?

La situació minoritària amb la qual apareixien les forces, perquè no s'havien presentat a les primeres eleccions espanyoles, era un handicap. No teníem cap diputat a Madrid ni representació municipal i veníem d'una tradició sectària. I aquesta minoria va passar a ser marginal i feia que dominés el sectarisme. Es va presentar la candidatura d'en Lluís Maria Xirinachs per anar al Congrés amb el BEAN, però es va frustrar. Va acabar malament i no es va arribar al Congrés, i es va generar un conflicte entre el PSAN i el Bloc Català de Treballadors.

Més enllà del fracàs electoral, què aporta NE al panorama polític del moment? Quin balanç en fas?

Era la veu i consciència crítica de la transició, de la gent que no renunciàvem a continuar lluitant per uns objectius que anessin més enllà del que s'estava acon-

seguint. Crec que ara, després de 25 anys, aquell esperit està guanyant. Ara el 2004, molta gent de NE està en llocs de direcció d'ERC i, amb el suport electoral, hem estat els generadors i catalitzadors del canvi.

Segons el teu parer, quina valoració fas de l'actual moment de l'esquerra nacionalista?

Ara mateix no m'agrada la definició d'esquerra nacionalista perquè crec que ERC no ho és. És el partit d'esquerra de Catalunya i volem una Catalunya lliure. Les esquerres estem per la llibertat, de les persones i de les nacions. L'estat és un instrument per aplicar la democràcia, i la justícia social la vull a casa meva. ERC és actualment la tercera força política a les principals eleccions de Catalunya, i la segona o primera fins i tot en bona part del territori municipal. Això vol dir un canvi de cicle molt important amb una proposta que en aquests moments és molt hegemònica i som l'alternança en dos tercers parts del país. Això vol dir que l'esquerra nacional i independentista és la que té possibilitats. Amb tot, no hem d'oblidar mai que fins que no aconseguim una democràcia plena, i això només serà possible si gaudim d'Estat, un partit com el nostre no pot ser només

un partit de Govern sinó que ha de ser un partit també de lluita.

MARÇ 1980

RODA DE PREMSA DURANT LA CAMPANYA ELECTORAL AL PARLAMENT DE CATALUNYA.

D'ESQUERRA A DRETA: JOSEP PINYOL,

FRANCESC ESPRIU, JOAN OMS

I JOSEP HUGUET.

* MONTSERRAT MANENT

LLUÍS LLACH

VERGES, 1948
CANTANT

«A NE hi havia molt bona gent per metre quadrat»

→ ÀNGEL RAMOS

La teva participació no només va consistir en deixar-te utilitzar per NE sinó que hi vas participar del tot. Vas ser-ne un inductor...

Des de la petitíssima part que em corresponia en aquell moment, sempre m'he sentit «iaia» fundadora de NE perquè em sembla que vaig estar molt a les primers conspiracions. Però després el que passa és que els que teníem de quedar al marge, fins i tot quan la cosa va deixar de ser un nucli de mitja dotzena de persones, ens vàrem posar en el lloc que ens corresponia perquè hi havia gent més interessant i més disposada. Però sí, m'afalaga pensar que he estat «iaia» fundadora d'aquell grup de gent on a més a més hi havia molt bona gent per metre quadrat.

I què et va motivar, tu que eres una persona, ja en aquell moment, molt important del país d'involucrar-te tan directament en una organització política?

Del compromís n'he fet gairebé un ofici, encara que sigui molt lleig de dir-ho així. Durant tota la transició i després, fins i tot durant NE, només he participat en coses unitàries. Però les circumstàncies polítiques d'aquell moment em van

semblar de gran urgència perquè per nosaltres en aquells moments hi havia un buit. A mi em sembla que el buit estava perquè el PSUC encara era molt PSUC i ERC encara era molta ERC. I afegeixo, antiga. Això no vol ser pejoratiu perquè l'antiga ERC ha estat primordial per aquest país. Tant el PSUC com ERC patien els vicis d'una clandestinitat, d'una remodulació en temps de predemocràcia, d'una transició difícilíssima. I després hi havia el PSC, que forçat per la seva impressió que si no hi havia un pacte amb el PSOE, hi hauria dos socialismes, l'espanyol i el català, el PSC, gran part del PSC, es va sacrificar i va renunciar a uns certs paràmetres de catalanisme i això feia que hi hagués un buit. Entre aquests espais quedava un lloc. I ens semblava que era un lloc importantíssim perquè era des d'aquell lloc que es podria iniciar un moviment de catalanisme esquerranós modern, per dir-ho d'alguna manera i amb la pretensió de ser una plataforma que unís més que desunís. En aquell moment, la societat m'havia donat un cert protagonisme pel fet de ser cantant, un protagonisme excessiu de totes totes, però vaig pensar que ja que tenia un paper a fer, el feia. Aleshores quan em va arribar el Jordi Carbonell i el Josep Maria Espinàs —jo estava molt unit, i estaré

sempre unit a l'Espinàs— m'hi vaig involucrar des de les primeres reunions.

Tothom recorda aquella experiència d'una manera molt satisfactòria...

Sí perquè hi havia molt terrenys en què hi mancaven formulacions. El programa que vàrem fer l'Armand de Fluvià i jo, sobre els drets sexuals de la gent, encara ara manté una plena actualitat.

Una altra cosa que sorprén de NE és la quantitat de personalitats rellevants del món de la cultura que es va vincular al moviment...

Tot això no serveix de res políticament parlant, no serveix per guanyar unes eleccions. El gran mèrit de NE és que sense voler ha canviat ERC i el PSUC. Això no és ni una *boutade* ni una pedanteria. Per què? Perquè hi havia un gruix de reflexió i de pensament que era molt difícil que, una vegada tot això vehiculat i formulat, no tingués incidència sobre moviments que en aquells moments vàrem competir però que en realitat eren moviments que es complementaven i que estàvem agermanats.

El fracàs on va estar, doncs?

No crec que fos una qüestió de mitjans. Nosaltres no teníem ni el Flic ni el

Floc, ni la Banca Catalana ni res de tot això. Però érem una plataforma d'un gran poder mediàtic; jo per exemple era uns dels que venia més discos a nivell de l'Estat, La Magda Oranich era una persona reputadíssima, i en Carbonell i l'Espinàs i en Manuel de Pedrolo, que hi va participar al principi... crec que el fracàs és un fracàs compartit amb tota l'esquerra catalana. El món de la clandestinitat i de la divisió ens va abocar a un tipus de funcionament que la gent no entenia.

MARÇ 1980

CARTELLS DEL MÍTING-FESTA FINAL DE LA CAMPANYA AL PARLAMENT DE CATALUNYA, ENGANYATS ALS CARRERS DE BARCELONA.

* MONTSERRAT MANENT

JAUME OLIVERAS

EL MASNOU, 1962
VICEPRESIDENT TERCER
DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

«El culturalisme de bona part de la direcció de NE no va permetre la seva estructuració política»

→ ÀNGEL RAMOS

De quina manera es produeix la seva vinculació a NE?

Després de les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980, hi entro a militar. La vinculació es produeix en un doble sentit: a través de l'Assemblea de Joves de Nacionalistes d'Esquerra i creant la secció local del Masnou.

Com definiríes NE?

Com un moviment de base, nacionalista i d'esquerres. Mantenint com objectiu final la independència —però sovint no d'una manera explícita— i aglutinant diferents sensibilitats d'esquerres, fruit de les diverses procedències d'organitzacions polítiques que conflueixen dins NE del que era l'esquerra d'alliberament nacional: socialista, comunista o més alternativa. Però també amb una forta presència d'independents i de gent del món de la cultura.

A les primeres eleccions al Parlament de Catalunya el nacionalisme progressista s'hi va presentar dividit. Per què no fou possible un acord electoral?

La divisió que va afectar a l'esquerra d'alliberament nacional va ser la presència de dues candidatures: BEAN i NE.

ERC, que va treure uns grans resultats, representava en aquell moment tota una altra tradició històrica de l'esquerra nacional: el republicanisme. El BEAN era un projecte que ja havia patit una derrota electoral a les eleccions espanyoles de 1979 i després va començar a tenir diferents escissions. NE sorgia amb l'aval de tenir unes cares més conegudes i populars. El BEAN estava excessivament supeditat a la figura de Xirinacs. L'acord va ser impossible reproduint la tendència de l'esquerra d'alliberament nacional al fraccionament i a la divisió interna per enfrontaments de tipus retòrics i personals.

NE generà una àmplia il·lusió entre molta gent però no aconseguí representació parlamentària. Per què?

NE sempre es va moure entre dues aigües. Entre l'independentisme combatiu —el que més tard portarà al naixement de l'MDT— i el possibilisme institucional de forces com ERC o el PSUC. S'utilitzava una retòrica rupturista, però al mateix temps s'intentava accedir a la política institucional. Al final, no va ser ni una cosa ni l'altra. El vessant excessivament culturalista de bona part de la seva direcció no va permetre la seva estructuració com a formació política. També va ser un intent fallit d'un sector de l'es-

guerra d'alliberament nacional de no perdre el tren del moment polític quan la reforma ja s'anava consolidant.

Més enllà del fracàs electoral, què aportà NE al panorama polític català del moment? Quin balanç en fas?

Malgrat les mancances el balanç és positiu. Va provocar un cert revulsiu en determinats sectors de la població quan es consolidava ja el nou sistema polític, va aportar una manera fresca i directa de fer política i va contribuir també a modular el discurs de l'esquerra d'alliberament nacional. Aquesta experiència, com també la que representava l'independentisme més combatiu i rupturista, malgrat els defectes que poguéu tenir tot plegat, vist des de l'actual perspectiva, han ajudat a contribuir al nivell de conscienciació i a la reivindicació independentista de l'actualitat.

Segons el teu parer, quina valoració en fas de l'actual moment de l'esquerra nacionalista?

El moment polític és bo, però alhora de grans canvis. Per primera vegada des d'una opció com ERC es tenen moltes responsabilitats: els molts governs municipals, el Govern de la Generalitat i un grup parlamentari propi amb capacitat de

decisió a Madrid. És una realitat absolutament nova que requereix un cert temps d'adaptació. El projecte polític de l'esquerra nacional cada cop és més sòlid, i el més important, hi ha tota una estructura orgànica al darrera cada cop més forta. La consolidació d'ERC com a partit i l'arrelament en l'àmbit municipal són dues garanties fonamentals per afrontar tots els altres reptes.

25 ABRIL 1982

MANIFESTACIÓ COMMEMORATIVA,
A CASTELLÓ DE LA PLANA,
DE LA BATALLA D'ALMANSA.

JAUME OLIVERAS (EL TERCER PER LA
DRETA), A LA CAPÇALERA DE LA PANCARTA
DE L'ASSEMBLEA DE JOVES DE NE.

JOAN OMS

BARCELONA, 1947
PROFESSOR DE FORMACIÓ
PROFESSIONAL SUPERIOR

«NE fracassà per l'enorme precarietat de mitjans i per un encerclament mediàtic»

→ ÀNGEL RAMOS

D'on provens políticament?

Jo venia de Bandera Roja de Catalunya i formava part de la majoria que es va decantar a Catalunya en l'última crisi que va tenir Bandera Roja per fer el que en dèiem una política de bloc nacional d'esquerres. N'era el responsable polític.

Vas participar en l'assemblea constituent de NE en nom dels Col·lectius Comunistes de Catalunya. Què eren els Col·lectius?

De fet estàvem en una fase, la primera etapa de la transició, en què tots vivíem una gran decepció, i a més a més on l'escenari polític venia dominat per forces polítiques que havien tingut un paper insignificant en la lluita contra la dictadura. Per tant nosaltres, en la darrera crisi de Bandera Roja, una organització de l'espai comunista però no stanilista, vam adoptar l'opció de política de bloc nacional d'esquerra o de bloc nacional revolucionari, llavors s'utilitzava un llenguatge molt cridaner, i vam participar en el procés de NE mentre que l'altre sector de Bandera Roja, per una qüestió de dogmatisme i de no entendre les noves condicions en què es desenvolupava l'acció política acabaria, finalment entrant al

PSUC de la mà d'en Ferran Fullà que va estar conjuntament amb mi a la presó, però era un sector minoritari que no anava més enllà del 25% de l'organització.

Quines persones destacades de les que em tu van entrar a NE?

Hi havia en Toni Motserrat, la Consol Casal, Vicenç Casal, gent que en alguns casos eren dels promotors de l'ecologisme a Catalunya, en Bruno Raich, que era el responsable d'organització i que va morir en un desafortunat accident, la Roser Veciana, la Maria Olivares, la Laura Devesa, en Pep Martínez... Altres com en Santi Medina s'hi van incorporar més endavant.

El marxisme d'aquells anys tenia una visió molt reduccionista sobre el nacionalisme. Com ho vivíeu vosaltres?

Si es repassen els documents teòrics, i les revistes d'aquells anys es veu que hi ha dos elements que van tirar amb molta força de l'evolució de Bandera Roja: el tema nacional i el tema ecològic. Dos elements que van determinar molt l'evolució teòrica i política de l'organització. Per exemple el nom de NE va ser fruit d'un gran debat. Al començament es va parlar de fer servir el nom de Solidaritat Catalana. Finalment vam arribar a una bona sín-

tesi, alternativa, nacional i d'esqueres i amb tots els continguts nous: l'ecologisme, l'alliberament personal...

Per què va fracassar NE?

La creació de NE respon a una situació d'emergència, NE neix per una necessitat objectiva, sinó no hagués nascut, i a més agrupa a gent molt diversa que entén aquesta necessitat però amb una enorme precarietat de mitjans i amb un encerclament mediàtic. Crec que el fracàs, les contradiccions que porten a la divisió de NE, venen determinades perquè no saben compaginar el desenvolupament d'un moviment sociopolític, — que així es definia NE en els seus estatuts— amb la intervenció política perquè ens agafa en un cicle de constants campanyes electorals. Si haguéssim sabut fixar una política d'aliances a tres bandes (ERC, PSUC, NE) tot preservant NE com una realitat autònoma, en comptes d'anar darrere les escorrialles del PSUC, n'hauríem pogut assegurar la continuïtat.

MARÇ 1980

RODA DE PREMSA DURANT LA CAMPANYA ELECTORAL AL PARLAMENT DE CATALUNYA.

D'ESQUERRA A DRETA: JOSEP PINYOL, FRANCESC ESPRIU I JOAN OMS.

* MONTSERRAT MANENT

MAGDA ORANICH

BARCELONA, 1946
ADVOCADA

«A NE érem visionaris, hi havia l'assemblea de dones, l'ecologista, la de gais...»

→ ÀNGEL RAMOS

Quins foren els teus primers passos en el món de la política?

Em vaig polititzar més, en el sentit de la defensa dels drets humans, quan tot just acabada la carrera i em va tocar defensar un pres polític i vaig veure la tortura de prop. I a partir d'aquí, clar, van ser molts anys d'estar tot el dia als tribunals d'ordre públic o al tribunals militars. Era descoratjador veure com a fora la vida seguia normal mentre es perseguia la gent i se la torturava. En la defensa d'aquesta gent hi vaig dedicar la meua joventut. A partir d'aquí em vaig vincular a l'Assemblea de Catalunya, com a membre del grup dels advocats demòcrates. Hi era també al 28 d'octubre de 1973 quan la caiguda dels 113. I vaig comparar la cel·la amb la Teresa Comas.

Parlar amb tu ens obliga a parlar del feminisme. El 1976 se celebren les Jornades Catalanes de la Dona. Tota aquesta eclosió del moviment feminista, què va representar per la Catalunya d'ara fa vint-i-cinc anys?

Quan em vaig col·legiar d'advocada i només n'érem l'1%. Pensa que estava prohibit, per exemple, ser jutgesa. Em vaig conscienciar moltíssim veient com

eren les lleis. Quan les coses no anaven bé, la llei donava una prerrogativa als homes. Pensa que hi havia un article, el 428 del Codi Penal, que deia que el marit que trobés a la seva dona *in fraganti* amb un altre i els matés als dos, tenia mig any de desterrament. En aquest sentit les Jornades, efectivament, foren un autèntic esclat. A mi em va tocar fer la ponència jurídica. I tot allò que vaig posar a la ponència, amb l'excepció d'alguna coseta, tot ha estat aconseguit.

I tot aquest bagatge adquirit el portes a NE?

Sí. Em vaig dedicar al dret de família. A mi a NE em va embolicar en Lluís Llach. Vaig anar a les primeres reunions prèvies a la constitució. Recordo algunes dones com la Montserrat Minobis, la Isabel Clara Simó, la Maria Mercè Marçal... Però el moviment feminista català, que *Le Monde* va considerar el més intel·ligent d'Europa, tampoc era una organització convencional. Quan entro a NE organitzem l'assemblea de dones. A NE, que érem visionaris, hi havia l'assemblea de gais, que llavors era una cosa escandalosa fins i tot als partits d'esquerra tradicional, l'assemblea ecologista... Crec que érem un dels motors de NE. Però jo era partidària no tant d'enfortir l'assemblea

de dones sinó que el tema de la dona fos present per tot. Recordo aquella experiència com una de les més maques de la meva vida.

**Però malgrat aquesta il·lusió que hi
vau posar, NE va fracassar. Per què?**

No va fracassar del tot. Es cert que ens van faltar recursos i amb el voluntarisme no n'hi havia prou. Però mai ningú et dirà que allò va ser un fracàs perquè no vam treure diputats però vam compartir moltes il·lusions. Crec que vam obrir molts camins i vam saber fer veure que ser progressista implicava també ser nacionalista.

I el teu periple polític posterior?

Sempre he sigut independent políticament excepte a l'època de NE. Sempre he militat, m'aboco en les coses. Quan l'ENE va fer un pacte amb el PSUC, vaig seguir però no m'hi vaig sentir tan còmode com a NE. Jo vaig sortir diputada per IC però com que no m'hi vaig entendre gens, vaig marxar però vaig seguint fent coses. I anys després em vam proposar anar a les llistes de CiU, però hi vaig anar com a independent. Segueixo sent independent i pensant el mateix però tenint en compte que la situació ha canviat.

OCTUBRE 1982
CARTELL ELECTORAL
DE LES ELECCIONS
AL CONGRÉS DELS DIPUTATS.

MARC PALMÉS

BARCELONA, 1943
ADVOCAT

«El procés fundacional de NE va anar quallant amb molt d'entusiasme, amb molta convicció»

→ ÀNGEL RAMOS

Vas militar en algun partit abans de NE?

No. Em vaig implicar molt en la defensa de presos polítics, pensa que vaig portar a la ratlla de cent-cinquanta assumptes relacionats amb qüestions polítiques al TOP, i no militant enlloc podia defensar tothom independentment de les seves idees i conviccions. Bàsicament es tractava de gent de Bandera Roja, el Partido Comunista Internacionalista i també d'aquells afiliats a CCOO que no tenien una militància concreta perquè la gent del PSUC ja tenien els seus propis advocats. Fins que no es va morir Franco no vaig començar a plantejar-me seriosament el fet de militar. I llavors com que no hi havia cap partit que m'acabés de fer el pes i vam coincidir amb bastant gent que pensava el mateix, vam decidir fer-ne un...

Com va anar tot plegat?

Va haver-hi una primera reunió de tres persones: en Josep Maria Espinàs, en Lluís Llach i en Jordi Carbonell. Més tard cadascú d'aquests va avisar-ne cinc o sis. I en Lluís Llach va avisar-nos a la Magda Oranich i a mi. En aquesta segona reunió ens vam aplegar una quinzena de persones al despatx d'en Miquel Se-

llarès. La cosa va anar quallant, amb molt d'entusiasme, amb molta convicció.

Va ser fàcil la convivència entre la gent que no tenia cap adscripció política i les persones enquadrades en partits o moviments socials?

No va haver-hi cap problema. Va venir molta gent del PSAN, en Carod, l'Huguet, n'Armet... Si que hi va haver certes reserves quan s'hi va incorporar en Joan Oms i els seus però em resulta difícil recordar discussions entre nosaltres. Hi havia un compromís per tal de no buscar influències ni problemes de partit allà dintre sinó per defensar el nostre projecte que era prou ampli i perfectament assumible per tothom.

L'espai nacionalista i progressista es presentà a les eleccions molt dividit. Per què no va ser possible anar plegats?

Per raons diferents. Perquè es tractava de crear una cosa nova. La dreta, ja se sap, sempre es posa d'acord per defensar els seus interessos en canvi a la gent d'esquerra ens bé d'una coma. Sovint picabaralles per iniciats que la gran massa electoral no va entendre. Ens vam plantejar una coalició amb ERC —jo era el representant legal de NE— però Heribert Barrera volia la simple integració i nosal-

15 FEBRER 1980

REUNIÓ DEL COMITÈ DE CAMPANYA.
MARC PALMÉS AMB JORDI CARBONELL.

* MONTSERRAT MANENT

tres enteníem que ERC era un partit sense les suficients garanties des del punt de vista progressista.

Les coses haguessin anat d'una altra manera si NE hagués aconseguit alguna acta de diputat?

Crec que sí. Evidentment haguessin canvia les coses. Haguéssim pogut negociar amb ERC des d'una altra perspectiva. Ells eren parlamentaris i nosaltres extraparlamentaris; en aquell moment això tenia molta força.

I ara, com veus el nacionalisme d'esquerra?

Crec que està bastant ben representat per ERC. Una altra cosa és que la política parlamentària i de passadissos obliga a fer una sèrie de coses... Aquí em menjo un gripau, aquí faig que se'l mengi un altre... Penso que ara, amb el tripartit, és el cop que el nacionalisme d'esquerra està tenint una influència activa i decisiva en la política del govern. En aquest sentit em sembla interessant i vàlid.

IGNASI PERRAMON

MANRESA, 1951
REGIDOR D'HABITATGE I CONSUM
DE L'AJUNTAMENT DE MANRESA

**«NE va tenir força sense tenir representació.
Va ser una escola de quadres polítics»**

→ ÀNGEL RAMOS

De quina manera es produeix la teva vinculació a NE?

La meua relació amb NE ve de la meua militància al PSAN, i de la decisió que vàrem prendre que calia crear un moviment més ampli per recollir més sensibilitats i tenir més capacitat per transformar la societat. La decisió d'impulsar NE va provocar una ruptura al PSAN perquè un sector ho considerava rebaixar plantejaments.

Com definiries NE?

NE va ser un moviment assembleari capaç de generar il·lusió en moltes persones que no es sentien representades pel sistema de partits que hi havia llavors, i que estàvem insatsfets del resultat de la transició política. ERC el vàiem un partit amb dirigents molt grans i poc connectats amb la gent que va lluitar a la transició. El PSC s'havia supeditat al PSOE, el PSUC depenia força del PCE i CDC era a la nostra dreta..

NE va apostar clarament per l'alliberament social, per l'alliberament nacional i per l'alliberament personal. La presència del feminisme, del moviment gai eren importants a NE. Lluitàvem contra qualsevol forma d'opressió. No volíem ser només d'esquerreres o només nacionalistes.

Érem les dues coses alhora.

A les primeres eleccions al Parlament de Catalunya el nacionalisme progressista s'hi va presentar dividit. Per què no fou possible un acord electoral?

L'acord electoral que es va buscar fins a l'últim moment no va ser possible. La preeminència i el personalisme de Lluís Maria Xirinacs al BEAN, l'altra candidatura que es va presentar, topava en certa manera amb una direcció més col·legiada i compartida per part de NE.

A les segones eleccions al Parlament de Catalunya va estar a punt de produir-se una candidatura conjunta entre ERC i NE. Però el procés encara no era prou madur.

NE generà una àmplia il·lusió entre molta gent però no aconseguí representació parlamentària. Per què?

NE no va aconseguir representació perquè tot i tenir un suport important en el món intel·lectual i artístic, l'independentisme va anar dividit. El PSC i el PSUC eren molt forts. ERC tenia la confiança de molta gent que l'havien votat durant la República. I CiU tenia en Jordi Pujol un líder carismàtic que va arrossegar molt fort.

Més enllà del fracàs electoral, què aportà NE al panorama polític català del moment? Quin balanç en fas?

NE va tenir força sense tenir representació. Va ser una escola de quadres polítics. I una mena de catalitzador que va condicionar el missatge d'alguns partits i els va ajudar a transformar-se: El PSUC en el seu trajecte a ICV, i sobretot, va impulsar una profunda renovació en ERC, de forma que una part importantíssima dels dirigents actuals d'ERC vénen de NE.

Segons el teu parer, quina valoració en fas de l'actual moment de l'esquerra nacionalista?

L'esquerra independentista, representada per ERC, avui és forta i està al davant d'un procés històric per fer una segona transició. Ha anat tibant als altres partits per fer un nou Estatut, per tenir més autogovern, i aconseguir el finançament per fer-lo efectiu. Està aconseguint que moltes més persones vinculin nacionalisme i progrés social. I que s'adonin que ERC, no té dependències de grups econòmics ni és sucursal de ningú. Que des del govern dels ajuntaments i des de la Generalitat està treballant per una societat més justa en un país més lliure.

1983

PROPAGANDA ELECTORAL
DE LA CANDIDATURA MUNICIPAL
DE NE A MANRESA

JOSEP PINYOL

CORNELLÀ DE LLOBREGAT, 1952
EMPRESARI

«Tot i la bona voluntat NE no va articular un discurs homogeni de cara al gran públic»

→ ÀNGEL RAMOS

On eres políticament ara fa vint-i-cinc anys?

Primer vaig estar a Convergència Socialista de Catalunya, després al PSC-Congrés. Quan es va convertir en la Federació Catalana del PSOE, m'hi vaig oposar i vaig muntar, amb altres, la tendència Segon Congrés, que s'oposava a aquesta conversió. Quan es va consumir l'entrada al PSOE, no vaig seguir. Més tard vaig entrar en contacte amb gent com en Jordi Vilanova i del FNC, que volien muntar un partit socialista català. Els vaig proposar el nom de la històrica Unió Socialista de Catalunya. I com a tal ens vam incorporar a NE.

En el teu cas la teva incorporació a NE neix del rebuig del procés de reforma política.

I de la desaparició d'una esquerra catalana, d'una esquerra nacional. Quan el PSC, que havia estat la força més votada el 1977, i aglutinava una part vital del poble català, per exemple el moviment de renovació pedagògica o molts sectors al voltant dels col·legis professionals, passa a ser una federació del PSOE, la primera conseqüència d'aquesta supeditació és l'acceptació de la reforma, de la

monarquia postfranquista i la Constitució de 1978. Tant l'absència de ruptura com la dificultat d'un partit socialista sobirà es deuen a les circumstàncies i les ajudes internacionals. La Internacional Socialista, i especialment, els socialdemòcrates alemanys, hi van jugar a fons. Tot el procés de transició espanyola va ser condicionat per les potències estrangeres. En Joan Garcés, el secretari del president xilè Salvador Allende, ens va fer veure com les diplomàcies europea i americana movien els fils de la transició en una conferència que va fer a Barcelona quan encara existia Convergència Socialista de Catalunya. Després ha posat de relleu els paral·lelismes entre la transició espanyola i la xilena, com la impunitat dels crims del franquisme i els de Pinochet.

Per què no va reeixir NE?

Perquè, acabada la dictadura, es va produir el pas de la política feta des de l'activisme a la política feta des dels mitjans de comunicació, en especial la televisió. I aquests a l'Estat espanyol durant tota la Transició, seguint un model que també seguirà Xile, estan sempre controlats pels mateixos que abans, per l'oligarquia. Quan la política passa a ser de masses és imprescindible la presència

als mitjans de comunicació i NE no n'hi tenia, ni influïa sobre cap. Aquest és un primer handicap. En segon lloc hi havia un problema més intern: NE era un moviment de confluència de diversos sectors. Tot i la bona voluntat va ser molt difícil articular un discurs homogeni de cara al gran públic: encara pesaven molt els plantejaments en certa manera fonamentalistes, que no es traduïen en un llenguatge proper a la gent. Més que no pas de programes dominaven els posicionaments ideològics. En tercer lloc a nivell intern, va faltar estructura organitzativa i territorial, la que assegura el funcionament quotidià d'un partit. Tanmateix hi havia un espai polític —s'ha demostrat que hi era— i també hi havia capacitat política.

I vint-i-cinc anys després com veus aquest espai?

En la pràctica quotidiana s'ha abdicat del posicionament rupturista. Hi ha dirigents de NE a CiU, a ICV i a ERC, però tots donen per suposat que és impossible trencar el marc de la Constitució de 1978 i iniciar un nou procés constituent. Només es veuen possibles petites millores dins d'aquest règim. No hi ha cap estratègia per assolir aquesta fita, ni per consolidar una base social catalana, ni

fer generar una alternativa republicana a nivell estatal. L'esquerra nacional ha interioritzat la rutina institucional. Confia en l'amalgama del tripartit, i l'ha arribat a presentar com l'hereva dels temps mitificats de l'Assemblea de Catalunya, de la nova cançó... La dissolució del nacionalisme d'esquerres en «l'esquerra catalanista» acabarà convertint ERC en un escolanet del PSC-PSOE, com ja ha passat amb ICV.

CIRCA 1981

REUNIÓ DEL CONSELL POLÍTIC.
D'ESQUERRA A DRETA: IGNASI PERRAMON,
JOSEP PINYOL, JOSEFINA MASES, JOSEP
MARIA CASABLANCAS I JOAN ARMET.

✱ MONTSERRAT MANENT

LLISTES ELECTORALS

1980
CAMPANYA ELECTORAL AL PARLAMENT DE CATALUNYA.

✶ MONTSERRAT MANENT

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA 1980

Circumscripció de Barcelona

- 1 Jordi Carbonell de Ballester
- 2 Magda Oranich Solagran
- 3 Josep Maria Espinàs i Massip
- 4 Xavier García Pujadas
- 5 Josep Huguet i Biosca
- 6 Joan Oms Llohís
- 7 Josep Guillem i Vallribera
- 8 Lluís Llerinós i Gomés
- 9 Marc Palmés Giró
- 10 Armand de Fluvià i Escorsa
- 11 Lluís Solà Sala
- 12 M. Dolors Irún Ruiz
- 13 Ignasi Perramón Carrió
- 14 Vicenç Rodríguez i Amat
- 15 Josep V. Martínez Barceló
- 16 Pilar Font Fabregó
- 17 Josep Pinyol Balasch
- 18 Ramon Pros Vila
- 19 Albert Comas Codinach
- 20 Josep Molins i Casas
- 21 Joan Josep Armet i Coma
- 22 Roser Vila Roca
- 23 Carme Masó Soler
- 24 Maria Olivares i Usac
- 25 Josep Cumeras Costa
- 26 Consol Casals Genover
- 27 Jordi Sambola Serres
- 28 Lluís Pérez i Vidal
- 29 Martí Metge i Bellavista
- 30 Eva Labarta Ferrer
- 31 Antoni Morros Aparicio
- 32 Jordi Ballester i Claveguera
- 33 Salvador Carmona i León

- 34 Joan Carles Doval i García
- 35 Pere Carbonell Sebarroja
- 36 M. Magdalena Farrés Buisán
- 37 Jaume Parras Salvador
- 38 Francesc Codina Valls
- 39 Josep M. Llonc i Sabater
- 40 Alfred Paredes Poy
- 41 Pere Pugés Dorca
- 42 Bruno Raich Perales
- 43 Antoni Montserrat i Moliner
- 44 Macià Padrosa i Claret
- 45 Maria Febrer i Montarnau
- 46 Jordi Saurí i Conejero
- 47 Jordi Gutiérrez Suàrez
- 48 Montserrat Carbonell Sebarroja
- 49 Roser Veciana Olive
- 50 Lluís Alegre i Fainé
- 51 Albert Barreda Sáenz
- 52 Concepció Garriga i Sató
- 53 Jaume Planas i Alemany
- 54 Josep M. Miquel Mata
- 55 Enric Borràs i Calvo
- 56 Carme Jordan i Marchite
- 57 Pedro Veciana Olivé
- 58 Laura Davesa i Vernetta
- 59 Jordi Carbonell i Curell
- 60 Montserrat Campillo i Taradell
- 61 Ramon Ferrer i Valero
- 62 Elena Matheu Devos
- 63 Josep Albanell i Tortades
- 64 Vicenç Altaíó i Morral
- 65 Miquel Alzueta i Montalà
- 66 Alex Broch i Huesa
- 67 Joaquim Carbó i Masllorens

- 68 Josep M. Casablanques Muntanyola
- 69 Jordi Coca Villalonga
- 70 Josep Desumbila i Enrich
- 71 Maria Favà i Compta
- 72 Jordi Fortuny i Batalla
- 73 Jaume Fuster i Guillemó
- 74 Pau Garsaball i Torrens
- 75 Josep M. López Llavi
- 76 Enric Padrosa i Campderrich
- 77 Josep Oriol Pi de Cabanyes
- 78 Josep Porter i Moix
- 79 Josep Soler Vidal
- 80 Andreu Solsona i Planas
- 81 Josep Cifuentes Uclés
- 82 Josep Vila i Closes
- 83 Enric Casassas i Simó
- 84 Avel·lí Artís-Gener
- 85 Joan Oliver i Sallarès
- S1 Eulàlia Abelló i Pla
- S2 J.M. Joaquim Alcoverro i Pedrola
- S3 Mercè Berengué Isart
- S4 Elisenda Domènech i Pascual
- S5 Josefina Mases i Ballester
- S6 Pere Notó i Brullas
- S7 M. Lluïsa Ibáñez Blanquer
- S8 M. Neus Julià i Díaz
- S9 Victòria Rabassa i Gamecho

Circumscripció de Girona

- 1 Santiago Vilanova i Tané
- 2 Josep Pujol Codina
- 3 Joan Carreras Pera
- 4 Ramon Torramadé García
- 5 Enric Marqués Ribalta
- 6 Josep Santana Torner
- 7 Miquel Farré Brugat
- 8 Joan Josep Torres Nalda
- 9 Ferran Ymbert Almodín
- 10 Josep M. Puigvert Roca
- 11 Jaume Turra Isach
- 12 Joan Antoni Parés Álvarez
- 13 Bernardino Coronado Martínez
- 14 Francesc X. Corominas i Maynegre
- 15 Pere Carbonell i Mitjans
- 16 M. Àngels Anglada de Abadal
- 17 Lluís Llach Grande
- S1 Núria Palleja Paloma
- S2 Núria Geli Anglada
- S3 Lluís Corominas Maynegre
- S4 Joan Vilanova Tané
- S5 Àngela Mollera Casellas

Circumscripció de Lleida

- 1 Laureà Solsona Bosch
- 2 Pere Culleré Ruciero
- 3 Anton Bundo Nin
- 4 Montserrat Ibáñez Miquel
- 5 Sebastià Serrano Farrera
- 6 Àngel Ros Villarte
- 7 Josep Antoni Benet Sementé
- 8 Aleix Creus Esteve
- 9 Josep Lluís Balsells i Balsells
- 10 Josep Borrell Figuera
- 11 Jordi Bardia i Aldomá
- 12 Josep Cornudella Barberá
- 13 Dolors Sistac Sanvisen
- 14 Joan Culleré Ibars
- 15 M. Mercè Marsal i Serra
- S1 Josep Camí i Mónico
- S2 Joan Cornudella i Arrufat
- S3 Antoni Sans Safont

Circumscripció de Tarragona

- 1 Josep-Lluís Carod-Rovira
- 2 Joan Rebull Llambrich
- 3 Josep M. Fortuny Nel·lo
- 4 Ernest Benach i Pascual
- 5 Joan M. Guinovart Llagostera
- 6 Joaquín Pedrola Garde
- 7 Jordi Fermí Caballé Mateu
- 8 M. Lourdes Latorre Capella
- 9 Josep M. Guitart Oliver
- 10 Miquel Miquel Mañé
- 11 Dolors Clavería León
- 12 Gabriel Guasch Secall
- 13 Pere Anguera Nolla
- 14 Núria Grau i Elias
- 15 Joan Coll Calaf
- 16 Ignasi Corbella March
- 17 Joan Rendé Masdéu
- 18 Gabriel Xammar Sala
- S1 Xavier Inglès Bo
- S2 Àngel Riera Bail
- S3 Josep Amill Pagani
- S4 María Vives Ferrerons

ELECCIONS AL CONGRÉS DELS DIPUTATS 1982

Circumscripció de Barcelona

- 1 Jordi Carbonell de Ballester
- 2 Magda Oranich i Solagran
- 3 Joan Josep Armet i Coma
- 4 Josep Pinyol i Balasch
- 5 Josep Huguet i Biosca
- 6 Joan Oms i Llohís
- 7 Marc Palmés i Giró
- 8 Consol Casals i Genovés
- 9 Josep Molins i Casas
- 10 Lluís Solà i Sala
- 11 Ramon Pros i Vila
- 12 Sergi Gili i Mir
- 13 Joan Tardà i Coma
- 14 Josep Manuel Moreno i Aguilera
- 15 Pilar Font i Fabregó
- 16 Josep Cifuentes i Uclés
- 17 Maria Antònia Oliver i Cabrer
- 18 Josep Maria López i Llaví
- 19 Pere Vugué i Lligoña
- 20 Sebastià Ribes i Garolera
- 21 Jordi Altarriba i Ros
- 22 Jaume Oliveras i Maristany
- 23 Pere Rovira i Alemany
- 24 Jordi Pino i Pruna
- 25 Joan Itxaso i Paternain
- 26 Robert Genovés i Nuñez
- 27 Josep Maria Lluch i Rovira
- 28 Roser Margarit i Tayà
- 29 Jordi Gutiérrez i Suárez
- 30 Joan Canet i Calvo
- 31 Octavi Julià i Arcusa
- 32 Maria Olivares i Usach
- 33 Josep Maria Comas Juanco

- S1 Josep Grau i Jofre
- S2 Francesc Codina i Valls
- S3 Alfons Cervera i Hurtado
- S4 Montserrat Campillo i Paradell
- S5 Joaquim Ventura i Ruiz
- S6 Dolors Solà i Noguera

Circumscripció de Girona

- 1 Jordi Vilanova
- 2 Ramon Torremadé
- 3 Josep M. Casablanques Muntanyola
- 4 Jaume Ribera
- 5 Maria Consol Rovira

Circumscripció de Lleida

- 1 Josep Martí
- 2 Josep Borrell Figuera
- 3 Pere Culleré Ruciero
- 4 Joan Salat

Circumscripció de Tarragona

- 1 Antoni Montserrat
- 2 Joaquim Pedrola Garde
- 3 Robert Casadevall Camps
- 4 Núria Grau
- 5 Pere Anguera Nolla

ELECCIONS AL SENAT

Circumscripció de Barcelona

Avel·lí Artís Gener «Tísner»

Circumscripció de Girona

Francesc X. Coromines Mainegre

Circumscripció de Lleida

Joan Culleré Ibarrés

Circumscripció de Tarragona

Joan Rendé Masdeu

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA 1984

Circumscripció de Barcelona

1 Jordi Carbonell de Ballester	34 Ramón Miranda i Grima	68 Ramon Guinovart Ferreres
2 Jaume Nualart Serrats	35 David Sancho Català	69 Carmen Bertrán González
3 Felip Soler Sabaris	36 Octavi Montagut Cardona	70 Francesc X. Hernández Cardona
4 Joan Josep Armet i Coma	37 Consol Casals Genover	71 Salvador Gázquez Gandía
5 Aquil·lí Mata Mier	38 Josep M. Romeu Bisbe	72 Joan Baptista Costa i Blázquez
6 Ignasi Fina Sanglas	39 Ceferí Barbero García	73 Mercè Berengué Isart
7 Sebastià Ribes i Garolera	40 Manuel Martínez Díaz	74 Hug Franquesa Gil
8 Ramón Masip Magriñá	41 Marc Ibáñez i Vilarrasa	75 Josep Manuel Casas Campo
9 Pilar Llopart Mir	42 Jordi Vicente Cruaños	76 Joan Carles Melgarejo Draper
10 Joan Oms Llohís	43 Francesc Martínez Lombardía	77 Jordi Amorós Morales
11 Rosa Anna Guigo Serra	44 Montserrat Cortés Colomé	78 Antonio Morros Aparicio
12 Carles Jordi Guardiola i Noguera	45 Josep M. Lluch i Rovira	79 Josep Cifuentes Uclés
13 Xavier García Pujadas	46 Joseba-Jokin Quevedo Casín	80 Josep Pinyol Balasch
14 M. Lourdes Torres Prat	47 Roser Margarit Tayà	81 Marc Palmés Giró
15 Enric Padrosa i Campderrich	48 Josep M. Miquel Mata	82 Magda Oranich Solagran
16 Antonio Montserrat i Moliner	49 Montserrat Parera Domènech	83 Avel·lí Artís-Gener
17 José M. Meléndez Fernández	50 María Ferrer Fontarnau	84 Andreu Murillo Tuduri
18 Ignasi Perramón Carrió	51 Raimon Piña Cortés	85 Isidor Balaguer Sanchís
19 Margarida Badi Mendieta	52 Eva Labarta Ferrer	S1 Agustí Costa i Corominas
20 David Casas Vázquez de Novoa	53 Joaquim Ventura Ruiz	S2 Josep M. Comas Juanco
21 Josep Huguet i Biosca	54 Ferran Cobo Forns	S3 Josep Esteve i García
22 Jaume Oliveras i Maristany	55 Victòria Alsina Keith	S4 Antoni Oliva i Pérez
23 Pere Mascareñas Rubies	56 Josefina Mases i Ballester	S5 Serafí Casanovas Mestre
24 Josep Robirosa Boltes	57 Pere Vega Sánchez	S6 Valentín Gras Canals
25 Jordi Altarriba Bos	58 Martí Pujol Brustenga	S7 Josep M. Llonc i Sabater
26 RamOn Sans Camardon	59 M. Lourdes Pallas i Pallas	S8 Joaquim Pomares i Navarra
27 Francesc Permanyer Corominas	60 Josep Esteve Huguet	S9 Dolors Martínez i Gesa
28 Tomás Alcoverro i Pedrola	61 Jaume Costa Puig	S10 Lluís Gonzaga Bosch Pascual
29 Francesc Codina Valls	62 Flora Marqués Carreras	S11 Gustau Erill i Piñot
30 Neus Cañelles Vilardell	63 Eugeni Mascareñas Rubiés	S12 Ramon Nicolau i Coll
31 Sergi Gili Mir	64 Isidre Tiana Ruiz	S13 Llibert Esteve i García
32 Miquel Estruch Traite	65 Josep Emili Puig Soler	S14 Josep M. Dachs i Oset
33 Jordi Gutiérrez Suárez	66 Marc Benguerel García	S15 Jordi Moreno i Franquesa
	67 Alfred Paredes Poy	

Circumscripció de Girona

- 1 Joaquim Domingo Panella
- 2 Baptista Gallart Pascual
- 3 Josep M. Casablanques Muntanyola
- 4 Antoni Doménech Roca
- 5 Miquel Murla i Franch
- 6 Emili Ayats i Padrosa
- 7 Miquel Jiménez González
- 8 M. Àngela Cirera Sala
- 9 Josep Costa Ricart
- 10 Ferran Ymbert Almodín
- 11 Antoni Ruscaldeda Nadal
- 12 Jordi Riera Daviu
- 13 Lluís Corominas Maynegre
- 14 Josep Guinart i Sajovitz
- 15 M. Consol Rovira Pons
- 16 M. dels Dolors Codina Pujol
- 17 M. Àngels Anglada de Abadal
- S1 Isidre Vicens i Cubarsi
- S2 M. Assumpció Cantalozella i Mas
- S3 Jaume Rivera i Planella
- S4 Joan Perelló Ginard
- S5 Vicent Pitarch i Almela

Circumscripció de Lleida

- 1 Santiago Torres Romaña
- 2 Josep Borrell Figuera
- 3 Joan Culleré Ibars
- 4 Sebastià Serrano Farrera
- 5 Francesc Teo Macià i Fusté
- 6 Josep M. Alba Barri
- 7 Josep Martí Triquell
- 8 Josep M. Orteu Balust
- 9 Jaume Ramón Solé
- 10 Esther Dalmau i Roca
- 11 Antoni Bertrán i Rius
- 12 Dolors Sistac Sanvisen
- 13 Jordi Guivernau Vila
- 14 M. Dolors Solé i Culleré
- 15 Joan Pau Rue Peralta
- S1 Jesús Canadell i Fresno
- S2 Joan Marc Jové Porta

Circumscripció de Tarragona

- 1 Josep-Lluís Carod-Rovira
- 2 Santiago Blanco Viñas
- 3 Antoni M. Correig Blanchar
- 4 Francesc Ramon Terreu Serra
- 5 Montserrat Pujals Recasens
- 6 Francesc Díez Ral
- 7 Josep Pujals i Carraté
- 8 Josep M. Descàrrega Roig
- 9 Pere Valls Recasens
- 10 Xavier Inglès Bo
- 11 Josep Maria Combalia Prats
- 12 Pere Roig Alzamora
- 13 Jordi Guardiola Marsal
- 14 Joan Sebastià Valmaña Masdéu
- 15 Joaquim Pedrola Garde
- 16 Salvador Giró Escarrà
- 17 Josep Amill Pagani
- 18 Josep Lluís Millán Masdéu
- S1 Antoni Oliach i Güell
- S2 Josep Bargalló i Valls
- S3 Joan Rendé Masdéu
- S4 Margarida Aritzeta Abad
- S5 Gabriel Oliver Oliver
- S6 Vicent Ventura Beltrán

FUNDACIÓ

JOSEP IRLA